

INDHOLDSPLAN

FOR

Frijsenborg Efterskole

SKOLEÅRET

2025-26

FRIJSENBORG EFTERSKOLE

faglig & kreativ udfordring

INDHOLDSFORTEGNELSE.

DET OVERORDNEDE MÅL FOR SKOLENS VIRKE, HERUNDER VÆRDIGRUNDLAG OG KVALITETSMÅL	7
VÆRDIGRUNDLAGET.....	7
FRIJSENBORG EFTERSKOLES TOLKNING AF SKOLEFORMENS HOVEDSIGTE.....	7
LIVSOPLYSNING	7
FOLKELIG OPLYSNING	9
DEMOKRATISK DANNEELSE	9
ELEVSAMMENSÆTNINGEN.....	10
ELEVER DER MODTAGER INKLUSIONSTILBUD ELLER SPECIALUNDERVISNINGSTILBUD	11
ELEVER MED HØRETAB	11
MÅLGRUPPEN AF ELEVER MED HØRETAB	11
FORMÅLET MED AT INKLUDERE ELEVER MED HØRETAB	11
DERFOR ARBEJDER SKOLEN EFTER:.....	11
SÆRLIGE UNDERVISNINGSFORLØB FOR ELEVER MED HØRETAB	12
TALETRÆNING	12
ØVRIGE ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV	14
FORMÅLET MED AT INKLUDERE ELEVER MED BEVÆGELSESHANDICAP ELLER DIAGNOSE.....	14
INKLUSIONS- OG SPECIALUNDERVISNINGSTILBUD	15
ELEVOPTAGELSE.....	15
BOGLIG UNDERVISNING.....	17
INDLEDENDE VEDR. BOGLIG UNDERVISNING	17
DANSK	17
FORMÅL	17
KUNDSKABS- OG FÆRDIGHEDSOMRÅDER	17
LÆSNING	18
FREMSTILLING.....	18
FORTOLKNING	18
KOMMUNIKATION	18
HOLDDANNELSE, SAMARBEJDE OG ÅRSPLAN	18
MATEMATIK	19
FORMÅL	19
LÆRINGSMILJØ.....	19
KOMPETENCEOMRÅDER.....	19
ENGELSK	20

FORMÅL	20
INDHOLD	20
TYSK	21
FORMÅL	21
LÆRINGS- OG UNDERVISNINGSFORMER	21
SCIENCE	22
FORMÅL	22
FAGSYN	22
FAGETS ARBEJDSMÅDE.....	22
VERDENSBORGERSKAB	23
INDLEDNING	23
FORMÅL	23
INDHOLD	24
ORGANISERING	24
EKSEMPLER PÅ EMNER, VI ARBEJDER MED I VERDENSBORGERSKAB.....	24
DANSK SOM ANDETSPROG (DSA).....	25
FORMÅL	25
LÆRINGSAKTIVITETER OG INDHOLD	25
FÆLLESTIMER / FORTÆLLETIMER	26
FORMÅL	26
FORM	26
INDHOLD	26
AF EMNER KAN NÆVNES	26
FÆLLESIDRÆT	26
FORMÅL	26
INDHOLD	26
ORGANISERING	27
ELEVER MED LÆSE- OG SKRIVEVANSKELIGHEDER.....	27
FORMÅL	27
PÆDAGOGISKE TILTAG	27
UNDERVISNING OG LÆSE- OG SKRIVETEKNOLOGI	27
TESTNING	28
UDDANNELSES- OG ERHVERVSVEJLEDNING SAMT BROBYGNING	29
FORMÅL	29
INDHOLD	30
BROBYGNING	30
PRAKTIK	31
OBLIGATORISK SELVVALGT OPGAVE (OSO-OPGAVE)	31

LIFE SKILLS	32
LINJEFAG.....	33
STRUKTUR	33
FORMÅL	33
KUNST	33
FORMÅL	33
EKSEMPLER PÅ FORLØB	34
IDRÆT SOM LINJEFAG	35
FORMÅL	35
INDHOLD	35
ORGANISERING	35
MEDIE.....	35
FORMÅL	35
INDHOLD	36
UNDERVISNINGENS ORGANISERING OG MATERIALER	37
EVALUERING.....	37
MUSIK.....	37
FORMÅL	37
MÅL	37
FOTO	38
FORMÅL	38
INDHOLD	38
UNDERVISNINGENS ORGANISERING OG MATERIALER	39
UNDERVISNINGSSPROG.....	39
KOK AMOK	39
FORMÅL	39
INDHOLD	40
FRILUFTSLIV	40
FORMÅL	40
NORGE.....	41
KNIVVÆRKSTED	41
KORTE OG LÆNGERE FRILUFTSTURE	41
GOD NATURMAD OVER BÅL	41
SNITTEVÆRKSTED	41
UDESIDNING	41
MOUNTAINBIKE	42
LINJEFAGSDAGE, -PERIODER ELLER -PROJEKTER I LØBET AF SKOLEÅRET	42

FORENINGSLIV	43
FORMÅL	43
ORGANISERING	43
INDHOLD	43
EVALUERING.....	44
FÆLLESSANG	44
FORMÅL	44
INDHOLD	45
DEN PÆDAGOGISKE VIRKSOMHED I FORBINDELSE MED KOSTSKOLEFORMEN	45
KONTAKTGRUPPER	45
FORMÅL	45
INDHOLD	45
FÆLLESRÅD OG FÆLLESRÅDSMØDER	46
FORMÅL	46
HVERDAGSAFTNER.....	46
TILSYNSARBEJDETS TILRETTELÆGGELSE	46
FORENINGSAKTIVITETER	46
AFTENSAMLING.....	46
PÆDAGOGISKE MÅL OG OVERVEJELSER I FORBINDELSE MED MÅLTIDER.....	46
WEEKENDER	47
LANGTIDSPLANLAGTE WEEKENDER	47
KORTTIDSPLANLAGTE WEEKENDER.....	48
LEJRSKOLER, EKSKURSIONER OG UDFLUGTER	48
LEJRTURE	48
FORMÅL	48
IDRÆTSARRANGEMENTER, SAMARBEJDE MED ANDRE SKOLER, TEATERBESØG M.V.	48
SKOLESTARTENS INTROPERIODE	48
NORGESTUR.....	49
FORMÅL	49
FØR TUREN	50
TURENS DANNELSERMÆSSIGE OG PÆDAGOGISKE POTENTIALE.....	50
TURENS PRAKTISKE UDFORMNING	50
KØKKENARBEJDE	51
FORMÅL	51
SKOLE/HJEM-SAMARBEJDE	52

FORMÅL FOR SKOLENS FORÆLDRESAMARBEJDE	52
ELEVDELTAGELSE I KURSUSAKTIVITETEN “CAMP”	54
MORSENTUR	54
GODKENDELSE AF INDHOLDSPLANEN	55

Det overordnede mål for skolens virke, herunder værdigrundlag og kvalitetsmål

De overordnede mål for Frijsenborg Efterskoles virke er beskrevet i skoleformens lovbestemte hovedsigte som: livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse.

Samspillet mellem lovens hovedsigte og skolens praksis fremgår af skolens værdigrundlag og af de kvalitetsmål, vi har sat for vores arbejde. En nærmere beskrivelse af, hvorledes dette samspil mellem værdigrundlag og kvalitetsmål skal forstås, fremgår af første afsnit i indholdsplanen for Frijsenborg Efterskole.

Værdigrundlaget

"Skolen bygger på grundtvig-koldske skoletanker og grundholdninger. Vi ønsker at skabe et aktivt og rummeligt miljø, hvor alle udfordres, tager ansvar og bidrager til fællesskabet. Vi tilstræber, at eleverne møder holdninger og udvikler respekt for andres holdninger. Vi arbejder for, at eleverne gennem medindflydelse og medansvar opbygger en demokratisk og frihedsorienteret tankegang."

Frijsenborg Efterskoles tolkning af skoleformens hovedsigte

På Frijsenborg Efterskole anser vi livsoplysning for at være det overordnede sigte og begreb, der rummer såvel folkelig oplysning som demokratisk dannelse.

Livsoplysning

Livsoplysning er den bærende idé for Frijsenborg Efterskoles virke. Det er skolens hensigt at oplyse om livet med alle dets aspekter og udfordringer for derigennem at bidrage til den enkelte elevs personlige dannelse. Livsoplysning udfoldes gennem mødet med andre i skolens fællesskab og gennem faglig fordybelse.

På Frijsenborg Efterskole ønsker vi, at eleverne får erfaringer med menneskets etiske og universelle eksistens gennem samtaler og samvær, præget af respekt og ydmyghed over for de erfaringer og holdninger, som den enkelte har med sig. Den livsoplysende samtale kan både være samtalen mellem en medarbejder og en elev, samtaler mellem eleverne og samtaler, som finder sted i forbindelse med en samling, i undervisningen eller i andre former for samvær.

Gennem undervisning og samvær lærer eleven at give udtryk for, at afprøve, at eksperimentere, at udvikle og at formgive egne eksistentielle sammenhænge, fælles menneskelige vilkår og etiske dilemmaer, der kan bidrage til såvel personlig dannelse som til udvikling af fællesskabet. Etiske aspekter vil naturligt være en væsentlig dimension i dette.

Livsoplysning styrkes gennem de venskabelige fællesskaber som efterskolelivet danner ramme om, og som udvikler selvtillid og ansvarlighed over for de andre elever. De problemstillinger, som kan vanskeliggøre et ungt menneskes liv, vil i særlig grad bidrage til det livsoplysende på Frijsenborg Efterskole.

Fundamentalt i samtalen og i samværet på Frijsenborg Efterskole er begrebet tillid. Tillid viser hen til det bedste i mennesket. At have tillid til et andet menneske betyder at have en tro på, at det andet menneske er godt nok, at det dybest set vil det gode, eller det der er meningsfuldt for den enkelte. Tillid til eleverne er en tro på, at det positive og konstruktive i dem har en større tilbøjelighed til at vinde end det modsatte. Denne tillid er underlig fornuftsstridig, fordi den går på tværs af det sandsynlige og mange af vores erfaringer. Alligevel vil vi insistere på, at tillid må være den grundlæggende følelse, vi møder eleven med. Tilliden indebærer imidlertid en udleverethed for både eleven og den voksne, som især den voksne må kunne bære. Tillidens positive forventninger stiller eleven fri til at gengælde eller misbruge tilliden. Netop heri består friheden og udleveretheden. Tilliden legaliserer ikke friheden til, at eleven kan gøre hvad som helst, men kun det der er muligt, når han eller hun bliver personligt berørt og føler sig inddraget i et følelsesmæssigt forhold til et andet menneske og oplever, hvorledes ens handlinger har konsekvenser. Tillid er grundlæggende for dannelse af såvel skolens som andre fællesskaber. Endvidere bygger skolens vejledning om den videre ungdomsuddannelse på samme aspekter af tillid og livsoplysning.

Skolen fungerer under efterskoleopholdet som elevens hjem; det er ikke en erstatning for eget hjem, men en følelse af tilknytning som udvikles gennem kendskab til de andre elever og skolens ansatte. Denne oplevelse af at skolen er "hjemme", understøttes af skolens holdning til, at såvel ansatte som eleverne er forpligtet på hinanden i "tykt og tyndt". Det betyder blandt andet, at man ikke smider hinanden ud, fordi man har begået en fejl. Vi tror ikke, at mennesker lærer noget positivt af at blive ekskluderet. I stedet forsøger vi gennem forskellige tiltag at genskabe tillid og respekt for den enkelte og fællesskabet som grundlag for, at eleven kan fortsætte på skolen. I sjældne tilfælde kan et efterskoleophold afsluttes, hvis det efter gentagne samtaler og aftaler viser sig, at man ikke længere deler de samme forestillinger om, hvad efterskolefællesskabet indebærer.

Folkelig oplysning

Folkelig oplysning lægger vægt på, at mennesket også lever i en historisk og kulturel overlevering og tradition.

På Frijsenborg Efterskole skal eleverne lære om deres historiske betingethed og om den kulturelle sammenhæng, de er rundet af, og som deres samtid er præget af. Det sker dels gennem samlinger og fortælle timer, hvor perspektivet ofte vil blive italesat som medborgerskabs emner, og dels gennem undervisning, hvor de både tilegner sig en fortidsforståelse, nutidsforståelse og deltager i videreudvikling af nye meningsskabende fællesskaber på skolen, men principielt også uden for skolen.

Den faglige undervisning bygger på moderne pædagogiske metoder og gør i vid udstrækning brug af digitale teknologier. Undervisningsniveauet er ambitiøst og innovativt, og der lægges vægt på rummelighed.

Folkelig oplysning styrkes bl.a. gennem erfaringer, som eleverne får i de interessefællesskaber, som især linjefagene danner rammen om, og hvor perspektivet også er, at eleverne fortsætter og udvikler deres interesser i folkelige foreninger eller andre fællesskaber, når de har forladt efterskolen.

Frijsenborg Efterskole er en alment dannende efterskole, hvor det almene står over det specialiserede. Vi tror på, at en almen dannende tilgang giver det bedste grundlag for en alsidig personlig udvikling for unge, hvis identitetsudvikling stadig er i fuld gang. De kan fortsat profitere af at møde indholdsmæssige, æstetiske og praktiske tilgange til deres personlige dannelsesprojekt, som de ikke selv havde forestillet sig. Alene det, at et efterskoleophold giver mulighed for at møde andre unge med helt andre interesser end deres egne, bidrager til personlig udvikling.

Demokratisk dannelse

Målet med demokratisk dannelse er at ruste mennesker til at leve i politiske og demokratiske fællesskaber samt at udvikle og fastholde disse.

Gennem undervisningen i blandt andet medborgerskab lærer eleverne om demokratiets historie, principper og aktuelle problemstillinger, og de får demokratiske erfaringer bl.a. ved at arbejde med demokratiske procedurer og beslutninger i husrådet, hvor eleverne må påtage sig ansvar for fællesskabet og bidrage til at finde løsninger på problemstillinger, som omfatter livet på efterskolen og i visse tilfælde også livet uden for efterskolen. Demokratisk dannelse forstår vi således som både erfaringer og viden om demokrati både som livsform og styreform.

I såvel undervisning som samvær præger medindflydelse og medansvar skolens ånd. Det betyder, at mange forhold på skolen løbende må være til debat mellem elever og ansatte. Der er åbenhed og lydhørhed over for kritik og nytænkning.

Konflikter kan i denne sammenhæng indeholde stort læringspotentiale og skal derfor så vidt muligt kvalificeres ved, at ansatte og evt. andre elever inddrages som bisiddere og kritiske venner til løsning og forståelse af konflikten. Konflikter er sjældent rent saglige. Ofte støder såvel følelser og holdninger som personlige psykologiske dispositioner sammen, og løsninger vil derfor ofte kræve større indsigt og empati. At medinddrage eleverne i løsning af konflikter og komplekse problemstillinger bidrager til at udvikle solidaritet og ansvarsfølelse for andre mennesker, og det giver selvværd og selvrespekt at opleve, at man kan bidrage i sådanne sammenhænge.

Ligesom samtalen er den grundlæggende erfaringskilde til livsoplysning, så er den ligeværdige frie samtale grundlæggende for udvikling af demokratisk dannelse. Gennem samtalen informeres og afklares den enkelte. Det er i mødet med andres holdninger, at egne holdninger afklares. Derfor skal undervisning og samvær fremme den holdningsbetonede samtale og debat; også den debat, der i sit udgangspunkt kan være vanskelig og støde, kan i sin virkningshistorie netop bidrage til at gøre op med fordomme eller tydeliggøre vigtige etiske dilemmaer og grænser.

Elevsammensætningen

Skolen har plads til 100 elever, fordelt med ca. halvdelen henholdsvis piger og drenge på 3 såkaldte storhold, hvor ca. 1/3 er 9. årgang, og ca. 2/3 er 10. årgang.

Ud af de 100 elevpladser er der afsat plads til ca. 15 elever med høretab samt 1-2 pladser til elever med bevægelseshandicap og 1-2 elever med integrationsbaggrund. En del af denne gruppe er i henhold til loven beskrevet som værende modtagere af inklusionstilbud eller specialundervisningstilbud, *se herunder*.

Det tilstræbes, at de øvrige elever er sammensat som et almindeligt udsnit af unge uden særlige vanskeligheder.

Elever der modtager inklusionstilbud eller specialundervisningstilbud

Er der tale om et undervisningsrelateret støttebehov under 9 timer/uge, er der tale om et inklusionstilbud, og er der tale om mere end 9 timer støtte pr. uge, kan eleven indskrives i vores specialundervisningstilbud. Støttebehovet til specialundervisning skal være vurderet af PPR eller anden vurderingsinstans i elevens hjemkommune, og eleven skal skrives særskilt op til en plads med inklusionstilbud eller specialundervisningstilbud.

På Frijsenborg Efterskole har vi omkring 12 elever, der hører ind under gældende lovgivning for specialundervisning, men det kan ændre sig ud fra en helhedsvurdering.

Elever med fx høretab, bevægelseshandicap og/eller anden diagnose, der ikke er omfattet af reglerne om specialundervisning, men som har behov for supplerende undervisning eller anden faglig støtte, benævnes inklusionselever.

Som det fremgår af skolens "elevsammensætning", er det vores hensigt, at den største gruppe elever med særlige behov er elever med høretab. Resten er andre elever med særlige behov eller udfordringer.

Tilbuddet, undervisningen og organiseringen af samværet for netop denne gruppe er som følger:

Elever med høretab

Målgruppen af elever med høretab

- Målgruppen er unge med høretab, der ikke har behov for at anvende tegnsprog, og som derfor kan deltage i undervisning og samvær på lige fod med andre
- Målgruppen rummer både elever fra almindelige grundskoleklasser med forskellige grader af støtteforanstaltninger og elever, der kommer fra specialklasser eller specialskoler. Såvel hørenedsættelsen som de faglige, sociale og sproglige kompetencer vil variere stærkt fra elev til elev.

Formålet med at inkludere elever med høretab

- At give elever med høretab optimale muligheder for at deltage aktivt og få udbytte af undervisning, samvær, fritidsaktiviteter og øvrigt efterskoleliv på lige fod med andre efterskoleelever

Derfor arbejder skolen efter:

- at omkring 20 % af vores elever har høretab
- at undervisning og samvær på skolen tilrettelægges således, at der pædagogisk og praktisk i videst muligt omfang tages hensyn til elever med høretab

- at de normalthørende elever får forståelse for konsekvenser og problemer i forbindelse med at have et høretab, og hvilken betydning relationerne på tværs i elevgruppen har
- at vi i særlig grad er opmærksom på den særlige læringssituation, der er knyttet til at have et høretab
- at ansatte – såvel lærere som øvrigt personale – har indsigt i og viden om de forudsætninger og problemstillinger, elever med høretab er stillet overfor
- at lærerpersonalet gennem kurser og videreuddannelse løbende kvalificeres på baggrund af forskning samt pædagogisk og teknologisk udvikling
- at uddannelses- og erhvervsvejledningen for gruppen af unge med høretab målrettes således, at opholdet både er en tryk og udviklende afslutning på grundskoleforløbet samt starten på den fortsatte ungdomsuddannelse
- at skolen har et tæt samarbejde med såvel forældre som relevante fagpersoner i kommuner, regioner m.v.
- at skolen for hver enkelt udarbejder en plan med beskrivelse af mål for elevens undervisning samt øvrige pædagogiske aktiviteter; er der tale om en elev med specialundervisningsbehov, specificeres støttebehovet i *"Handleplan for specialundervisning"*
- at eleven med høretab kvalificeres til at opnå selvindsigt med henblik på valg af strategier i forhold til høreteknik, høretaktik m.v. og evner at udtrykke personlige behov såsom egen placering i forskellige situationer og i den efterfølgende ungdomsuddannelse som audio-visuelle hjælpemidler m.v.

Særlige undervisningsforløb for elever med høretab

Børn og unge med høretab har en begrænset mulighed for auditiv feedback, hvilket betyder, at de har svært ved automatisk at regulere stemmen ved hjælp af øret. Derfor oplever vi ofte, at disse elever enten taler styrkemæssigt meget lavt svingende eller monotomt, og at de ofte har tendens til hæshed grundet uhensigtsmæssig stemmebrug.

Taletræning

Taletræningen varetages af skolens uddannende audiologopæder, som også er læreruddannede og en naturlig del af skolens hverdag med undervisning og pædagogisk arbejde.

Udgangspunktet for taletræningen afhænger af, hvilken kategori eleven tilhører, hvilket kan ses af skemaet herunder:

	Kategori	Beskrivelse	Træningsmængde
A	Ny-opereret CI	For at støtte eleven bedst muligt, både i forhold til udviklingen af hørelsen, men også for at kunne støtte bedst muligt i processen, vil vi følge eleven tæt i den første tid med CI Den første tid med CI	Umiddelbart efter operation: Daglig selv-træning + 3 x 20 min ugentlig med lærer Herefter efter elevens behov.
B	Udtalevanskeligheder	Udtalevanskeligheder bundet til det at have et høretab, kræver støtte og træning for dels at aflære udtalevanskelighederne, men i høj grad for at tillære nye talemåder.	Afhængigt af behov, men som udgangspunkt 1 x ugentlig.
C	Stammere	Stammen opstår i dialog. Kommunikation er et grundelement i vores hverdag. Derfor kræver det støtte og opbakning at arbejde med denne udfordring.	Afhængigt af behov, men som udgangspunkt 1 x ugentlig.
D	Særlig hørepädagogisk støtte	Det at have et høretab kan medføre flere udfordringer. En af dem kan være langsom arbejdshukommelse, lavt selvværd eller måske kan det være svært at acceptere at man har et høretab.	Afhængigt af behov, men som udgangspunkt 1 x hver anden uge.
E	Støtte i fremmedsprog	Foruden at et høretab kan være svært i det talte sprog, kan det give endnu større udfordringer i fremmedsprog som eksempelvis engelsk, da det kan være svært at høre udtale og lyde, som afviger fra dansk.	Afhængigt af behov, men som udgangspunkt 1 x hver anden uge.
F	Udvikling af ordforråd	Med et høretab kan det være svært at få alle ord, ordlyde eller forklaringer med i den daglige tale. Det kan bl.a. være det, der er med til at man kan have et begrænset ordforråd.	Afhængigt af behov, men som udgangspunkt 1 x hver anden uge.

I arbejdet med elever med høretab arbejder vi på, at eleverne udvikler og oplever self-efficacy; troen på, at man har evnen til at præstere, når det opleves nødvendigt. Det kan være i form af at sige noget på klassen, tage initiativ til en samtale med en kammerat eller måske modet til at spørge en lærer om hjælp.

Nogle vokser op med en følelse af naturlighed og en grundlæggende accept af det livsvilkår at have en hørenedsættelse. Andre føler skyld og skam over det og ville for alt i verden undvære det. Det at acceptere et høretab er mere end blot at erkende, at det er et livsvilkår. Det handler også om evnen til at acceptere de problemer, der følger med som fx brist i kommunikationen, misforståelserne eller en indre frustration over at føle sig anderledes. Nogle oplever at være marginaliseret og har mistet modet til at bruge høreudstyr, da de kan føle sig udstillet og til besvær.

Taletræning kan være individuelt. Vi oplever mange unge med høretab, der har udfordringer med at afkode lyde i fremmedsprog som engelsk og tysk, hvorfor de har svært ved at følge med. Derfor er det ofte baggrund for taletræning.

Herudover oplever vi, at en gruppe af vores elever med høretab ikke har den nødvendige baggrundsviden om et tema, som kan påvirke evnen til at læse fagtekster. Derfor er arbejdet med sprogforståelsen også ofte et element i taletræningen.

Samtidig er taletræningen også et trygt sted, hvor eleverne med høretab vender de problematikker, de står i med en fagperson, der kender til de problematikker, der kan følge med det at være ung og have et høretab. Det kan være i forhold til familie, undervisning, venskaber, kærester m.v.

Taletræning kan også foregå i grupper. Da både høretab og de tilhørende hørehistorier er forskellige, er en del af formålet med at samle eleverne i grupper, at de kan erfaringsudveksle og lære at sparre med hinanden om gode hørestrategier, muligheder og håndtering af oplevede problemstillinger. Herudover får eleverne en unik mulighed for at spejle sig i jævnaldrende med lignende udfordringer og erfaringer, hvilket for langt de fleste er uoplevet, da de har været enkeltintegreret i folkeskolen. Taletræningen er også et rum, hvor tidligere erfaringer med omverdenens reaktioner kan vendes og tales om.

I høregruppemøderne, hvor alle elever er samlet med personalets høreteam, arbejder vi med forskellige emner såsom teknisk udstyr og anvendelse heraf. Men det kan også være et besøg fra tidligere elever fra forskellige ungdomsuddannelser, hvor de tidligere elever optræder som rollemodeller, hvis erfaringer og oplevelser de nuværende elever kan spejle sig i.

Øvrige elever med særlige behov

Målgruppen er unge med bevægelseshandicap, funktionsnedsættelse eller en diagnose, der kan indgå i efterskolens undervisning og samvær som aktive deltagere. Det er vigtigt, at man ved ansøgning til skolen angiver, om der søges til en inklusionsplads. I forhold til elever med særlige behov ligger skolens fokus på elever med høretab. Dette betyder, at eksempelvis sent udviklede elever med fysisk handicap, der kræver hjælp til personlig pleje (hjælp til bad, toiletbesøg eller sengelægning), og endelig elever, der grundet en svær diagnose ikke magter at indgå i efterskolelivet som ligeværdige deltagere, ikke optages.

Formålet med at inkludere elever med bevægelseshandicap eller diagnose

- At give elever med funktionsnedsættelse og eventuelle diagnoser mulighed for at deltage aktivt og få udbytte af undervisning og samvær på lige fod med andre efterskoleelever
- At skolen for hver enkelt inklusionselev udarbejder en skriftlig plan med beskrivelse af skolens mål for elevens undervisning og samvær; er der tale om en elev med

specialundervisningsbehov, specificeres støttebehovet i *"Handleplan for specialundervisning"*.

Derfor arbejder skolen efter

- at ansatte – såvel lærere som øvrigt personale – har indsigt i og viden om de forudsætninger og problemstillinger, inklusionseleverne står med
- at uddannelses- og erhvervsvejledningen for inklusionseleverne målrettes således, at såvel afslutningen af grundskoleforløbet som overgangen til ungdomsuddannelse forløber på en tryk og udviklende måde på den fortsatte ungdomsuddannelse
- at skolen har et tæt samarbejde med såvel forældre som relevante fagpersoner på ungdomsuddannelser, i kommuner og regioner m.v.
- at skolen for hver enkelt udarbejder en plan med beskrivelse af mål for elevens undervisning samt øvrige pædagogiske aktiviteter; er der tale om en elev med specialundervisningsbehov, specificeres støttebehovet i *"Handleplan for specialundervisning"*
- at inklusionselever kvalificeres til at opnå selvindsigt med henblik på valg af strategier i forhold til egen læring.

Inklusions- og specialundervisningstilbud.

For alle elever, der er optaget med et inklusions- eller specialundervisningstilbud, udarbejdes der en særskilt aftale i samarbejde med eleven, familien, skolen og de offentlige myndigheder, i det omfang det er påkrævet. Aftalen beskriver, hvorledes vi foranstalter det støttebehov, der er brug for.

Elever i inklusions- og specialundervisning kan ud over den støtte, de får i timerne også benytte sig af vores ressourcecenter, der har åbent 4 gange ugentligt 3 timer om dagen. I ressourcecenteret er der personale til stede, der kan støtte eleven i at finde tilbage i ordinær undervisning, hvis de har mistet overblikket eller har svært ved at være i klasserummet.

Elevoptagelse

Kommende elever kan søge om optagelse flere år i forvejen men for at sikre, at eleven selv er med til at vælge skolen, indkaldes eleven og forældre til et informationsmøde fra ca. halvandet år før det pågældende skoleår. Skolen registrerer ansøgningerne, efterhånden som man søger optagelse efter først til mølle, og man kan herefter blive skrevet på venteliste.

Der reserveres et antal pladser, så nuværende elever (9. klasse) har mulighed for at fortsætte på skolen i 10. klasse. I enkelte tilfælde kan det komme på tale, at en elev i 10. klasse fortsætter endnu et år på skolen.

På et informationsmøde vil alle kommende elever og forældre blive orienteret om skolens mål og værdier, herunder samværet på skolen, undervisningen og skolens husorden. Derefter bliver alle vist rundt af skolens elever for til sidst at afslutte med en samtale med en lærer. Gennem samtalen opnås der et indtryk af elevens interesser, faglige standpunkt og eventuelle vanskeligheder. Hvis både skolen og eleven/familien vurderer, at eleven vil kunne profitere af et år på efterskolen, udleveres de endelige optagelsespapirer, som returneres til skolen inden for en aftalt tidsfrist, hvis eleven ønsker at fastholde pladsen.

Kommende elever og deres forældre bliver desuden inviteret til ”nye elevers dag”; typisk i maj/juni måned før skolestart og en efterfølgende samtale med den kommende kontaktlærer, hvor der igen sker en forberedelse til det kommende skoleår.

Boglig undervisning

Indledende vedr. boglig undervisning

Al boglig undervisning "står mål med folkeskolens mål", hvilket også betyder, at vi afslutter året med de ordinære skriftlige og mundtlige prøver i alle relevante prøvefag. Den enkelte elevs faglige udvikling evalueres rent formelt ved skolehjem-samtaler, typisk i oktober og februar måned; og der vil typisk løbende være evaluering i forbindelse med fx skriftlige afleveringer, præsentationer på klassen og lign. Nedenstående er derfor et supplement til folkeskolens mål i de enkelte fag.

Organiseringen i undervisningen kan i de enkelte fag tage udgangspunkt i inddeling efter elevernes faglige niveau eller en mere generel klasseinddeling fordelt efter klassetrin eller fagbested eller kontaktgrupper. Det er derfor ikke faste klasser, som omfavner alle fag; men derimod en vurdering af, hvorledes fagene hver især bedst udvikler eleverne faglig og socialt.

Dansk

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets Dansk Faghæfte 2019.

Formål

Eleverne skal i faget dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Faget skal fremme elevernes indlevelsessevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.

Eleverne skal i faget dansk styrke deres beherskelse af sproget og fremme deres lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. De skal udvikle en åben og analytisk indstilling til samtidens samt andre perioders og kulturers udtryksformer; herunder også forholde sig kildekritisk til tekster i forbindelse med informationssøgning.

Eleverne skal i faget dansk udvikle deres udtryks- og læseglæde og kvalificere deres indlevelse og indsigt i litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation. De skal i faget dansk have adgang til de skandinaviske sprog og det nordiske kulturfællesskab.

Kundskabs- og færdighedsområder

Gennem aktiviteter, der er relevante for eleverne, skal eleverne opnå færdighed i:

Læsning

Eleverne kan læse, forstå og diskutere teksters betydning i deres kontekst.

Fremstilling

Eleverne kan udtrykke sig forståeligt, klart, varieret i skrift, tale, lyd og billede, så det passer til genre, kontekst og situation.

Fortolkning

Eleverne kan analysere og fortolke litteratur og andre æstetiske tekster, herunder også multimodale og forholde sig til kultur, identitet og sprog.

Kommunikation

Eleverne kan bruge sproget som kommunikationsform, så det passer til genre, kontekst og situation.

Holddannelse, samarbejde og årsplan

Danskfaget er om noget et kommunikativt fag, hvor eleverne skal opøve evner i at samarbejde, danne holdninger, acceptere og respektere forskellighed – også i forhold til et danskfagligt udgangspunkt.

I dansk danner vi hold ud fra elevernes søjler/kontaktgrupper, da vi finder, at det er med til at fremme elevernes generelle tryghed og trivsel. Vi samlæser således 9. og 10. klasse – også ud fra den erfaring at det kommer begge klassetrins faglige læring til stor gavn. Den vidensdeling, der her finder sted, fremmer ansvarsfølelse, holdånd og fællesskab omkring læring.

Danskfagets holddannelse får således betydning for en række andre områder af skolens målsætning om fremme af fællesskabet.

I årets løb opdeles eleverne i respektive klassetrin, når det tjener et formål; således også ifm. forberedelse til terminsprøver og de afsluttende afgangsprøver.

Målsætningen om fremme af elevernes kommunikations- og samarbejdsevne afspejler sig i høj grad i danskfaggruppens interne organisering. Dansk lærerne samarbejder således tæt om fælles, overordnet årsplan, ligesom de enkelte forløb læses parallelt på holdene. Gruppesamarbejdet på lærerniveau tjener ikke alene det formål at skabe synergi indadtil i faggruppen – det skaber også en synliggørelse for eleverne og kan derved have en afsmittende effekt på elevernes egen udviklingsproces.

Matematik

Formål

Formålet med matematikundervisningen på Frijsenborg Efterskole er at fremme den enkelte elevs glæde og motivation for faget samt styrke elevens tillid til egne evner i faget.

Undervisningen sigter mod at skabe læring i matematik til livet og udfordre den enkelte elevs matematiske færdigheder og kompetencer for en hensigtsmæssig deltagelse i samfundet generelt.

Læringsmiljø

Med udgangspunkt i niveaudelte hold og differentieret undervisning søger vi at skabe et inkluderende og anerkendende læringsmiljø med fokus på forskellige muligheder for læring og elevernes zone for nærmeste udvikling. Holddelingen sker hovedsageligt på baggrund af en personlig samtale mellem den enkelte elev og en matematiklærer – suppleret af elevens besvarelse af forskellige matematiske opgaver. Samtalen omhandler overvejende elevens motivation for, erfaring med og forhold til faget matematik. Holdene varierer i størrelse, undervisningstempo og fagligt niveau; dette med henblik på bedst at kunne motivere, tilpasse udfordringer samt hjælpe den enkelte elev.

En del af undervisningen foregår som gruppearbejde, da vi tilstræber, at eleverne udvikler deres evne til at samarbejde for at muliggøre en udvikling af elevernes matematiske sprog, argumentation og tænkning.

Den daglige undervisning har tydelige læringsmål, og den bærer ofte præg af at have en undersøgende tilgang, hvor opgaveparadigmet udfordres. Vi har derudover fokus på at give eleverne gode og hensigtsmæssige strategier til faglig læsning og opgaveløsning i matematik.

Kollegialt søger vi hele tiden at udvikle vores undervisning og didaktiske indsatsområder for at skabe de bedste rammer for elevernes alsidige og matematiske udvikling.

Kompetenceområder

Årsplanen for matematik på Frijsenborg Efterskole baserer sig på fire fælles overemner, som alle hold følger. Den nøjagtige undervisningsplan udarbejdes for det enkelte hold.

De fire overemner er følgende:

- Geometri
- Tal og algebra
- Økonomi
- Statistik og sandsynlighed

Undervisningen arbejder løbende implicit med de matematiske kompetenceområder: Problembehandling, modellering, ræsonnement og tankegang, repræsentation og symbolbehandling, kommunikation samt hjælpemidler.

Engelsk

Formål

Formålet med undervisningen i engelsk er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, så de kan forstå talt og skrevet engelsk, udtrykke sig mundtligt og skriftligt og agere selvstændigt i internationale kulturmøder. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes generelle kommunikations- og sproglæringsstrategier. Undervisningen skal skabe rammer for, at eleverne møder forskellige arbejdsmetoder og indgår i forskellige samarbejdsrelationer. Derudover skal undervisningen motivere eleverne til at beskæftige sig med sprog og kultur med henblik på at udvikle deres forståelse for mennesker med forskellig kulturel baggrund, så eleverne som medborgere i et globalt samfund dermed har bedre muligheder for at træde ind i den engelsksprogede verden.

Indhold

På baggrund af ovennævnte skal eleverne arbejde med såvel de receptive som de produktive aspekter af faget:

- Læse- og lyttestrategier gennem arbejde med forskellige medier, genrer og modaliteter
- Skriftlig fremstilling og mundtlig kommunikation
- Kildekritisk informationssøgning og formidling
- Anvendelse af relevante hjælpemidler såsom ordbøger og opslagsværker
- Sproglig funktion og opbygning, herunder globale sproglige varianter
- Deltagelse i længere spontane samtaler på engelsk
- Sprogstrategier, der fremmer mundtlig kommunikation
- Kreative arbejdsmetoder
- Forståelse for kultur- og samfundsforhold

Ud over at arbejde med de receptive og produktive aspekter af faget skal eleverne udvikle deres forståelse af kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande. Derfor arbejdes der med følgende:

- Kulturelle og samfundsmæssige forhold i engelsktalende lande
- Forskelle og ligheder i forskellige kulturer
- Udvikling af interkulturel forståelse med henblik på at blive fortrolig med egen kultur i samspil med andre kulturer.

Faget er tilrettelagt således, at eleverne kan gå op til FP9 og FP10. Skolen tilstræber at tilbyde den enkelte elev en undervisning, der svarer til dennes niveau, og undervisningen vil som oftest være samlæst med 9. og 10. classes elever på hvert hold.

Tysk

Formål

Formålet med undervisningen er, at eleverne lærer at lytte til, forstå, tale, læse og skrive tysk på et niveau, der tager udgangspunkt i deres egne forudsætninger eller ønsker. Dette søges opnået gennem en øget bevidsthed om faget. Vi forsøger at nedbryde elevernes fordomme og opbygge en glæde ved faget og skabe et miljø, hvor de tør udtrykke sig på tysk.

Eleverne arbejder derfor med:

- At forstå og bearbejde forskellige typer af tekster ud fra forskellige formål, herunder film-, billede-, musik-, sag- og videotekster
- Det tyske sprogs opbygning og funktioner, herunder ordforråd, udtale og grammatik
- Strategier, der fremmer mundtlig kommunikation fx omskrivning ved hjælp af andre ord
- Læseprocesser og -strategier i forbindelse med tekstarbejde og informationssøgning
- Pc'en som naturligt arbejdsredskab i sprogundervisningen i forhold til skriveprocesser, informationssøgning og kommunikation med tysktalende personer
- At udbygge deres viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande; sammenligninger med danske forhold indgår i dette arbejde.
- At arbejde med skønlitteratur, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, værdier og normer i tysktalende lande
- At formidle budskaber ved hjælp af forskellige præsentationsformer, fx plancher, redegørelser, dramatisering samt bånd- og videooptagelser
- Varierede arbejds- og samarbejdsformer.

Lærings- og undervisningsformer

Kommunikationslege, digtning, rollespil, drama, musik, video og projektarbejde.

Eksempler på emnevalg:

Ungdomskultur, musik, humor, kærlighed, venskab, fritid, sport, fremtid, medier, eventyr, vold, racisme og "Landeskunde".

Undervisning foregår på hold med 12-18 elever. På holdene er det muligt for den enkelte elev at gå op til enten folkeskolens prøve eller 10. classes prøve.

Teksterne vil være de samme for alle elever på holdene, men der undervisnings-differentieres, således at hver enkelt elev får mest muligt ud af teksterne. I 9. klasse forventes det, at de kan genfortælle og samtale om læste tekster. I 10. klasse stilles der større krav til perspektivering og diskussion. På holdene stilles der særlige krav mht. det skriftlige for de elever, der skal til 10. klasse prøven.

Science

Formål

Formålet med undervisningen er at sikre eleverne mulighed for at opnå viden om naturvidenskabernes beskrivelse af naturen og om samspillet mellem natur, menneske og teknik, herunder en naturlig glæde og nysgerrighed for at arbejde med naturvidenskabelige problemstillinger.

Formålet med Science afspejler fagenes særkarakter som en syntese af de traditionelle naturfag: fysik/kemi, biologi og geografi.

Desuden er formålet med undervisningen at give mulighed for at stimulere og udvikle elevernes naturlige interesse og nysgerrighed og dermed evnen til at undres over naturfaglige sammenhænge i deres hverdag. Undervisningen tager i videst mulig omfang udgangspunkt i reelle naturfaglige problemstillinger og vil bl.a. arbejde henimod, at eleverne får tillid til egne muligheder for stillingtagen og handlen i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.

Fagsyn

I arbejdet med faget inddrages der modeller, teorier og forklaringer hentet fra de ovennævnte naturvidenskabsfag i forsøget på at opnå en mere helstøbt og sammenhængende naturvidenskabelig viden, end de enkelte naturvidenskabsfag ville give som selvstændige fag. Det betyder samtidig, at de tre naturvidenskabsfags individuelle egenart undertiden må vige af hensynet til helhedsopfattelsen.

Undervisningen tilrettelægges, så den inddrager elevernes erfaringer og viden, og undervisningen tager udgangspunkt i, at trinmålene efter henholdsvis 8. og 9. klassetrin er opnået.

Fagets arbejds måde

Arbejdet varieres, således at der arbejdes efter konkrete og eksperimenterende opgaver. Det organiseres således, at den åbne og projektorienterede undervisning foldes mere og mere ud, jo længere vi kommer i skoleåret og krydres undervejs med projektopgaver og fagdage, hvor eleverne afkræves stor selvstændighed og arbejdsdisciplin.

Faget tilbydes på både 9. og 10. klasses niveau; det er obligatorisk og afsluttes med afgangsprøve.

Verdensborgerskab

Indledning

Faget verdensborgerskab har som sigte, at eleverne på Frijsenborg Efterskole tilegner sig demokratisk dannelse. Det skal gøre dem i stand til at se sig selv som selvstændige og handlende individer i verden. De vil ligeledes opnå bevidsthed om, at deres frihed er betinget af andre, og de således indgår i forpligtende fællesskaber – såvel lokalt, nationalt og internationalt. Faget skal hjælpe eleverne med at forstå både fortiden og samtiden samt give mulighed for at deltage og handle etisk ansvarligt i fremtiden. Faget Verdensborgerskab er et fag, der er dækkende for både samfundsfag, historie og religion. Faget dykker ned i både aktuelle problemstillinger og historiske begivenheder med henblik på, at eleven bliver klogere på verden og sig selv. Vi ønsker, at de skal få forståelse for kulturelle forskelle, konflikters kompleksitet og få lyst til at høre, udfordre men også samtidig tolerere andres holdninger og synspunkter.

Faget leder frem mod afgangsprøve/eksamen i samfundsfag, historie og religion for 9. klasse.

Formål

1. Formålet med undervisningen i verdensborgerskab er, at eleverne udvikler en forståelse for/erkendelse af, at de er verdensborgere. Faget sigter mod at udvikle myndige og ansvarlige mennesker og verdensborgere. Faget skal give eleverne indsigt i deres eget liv i et historisk, samfundsmæssigt og kulturelt perspektiv og forståelse for livsvilkår for mennesker andre steder i verden.
2. Undervisningen skal medvirke til, at eleverne udvikler demokratisk dannelse, historisk bevidsthed, kritisk sans samt evne til at iagttage, analysere og vurdere såvel danske som internationale samfundsforhold og konflikter.
3. Undervisningen skal endvidere bidrage til, at eleverne udvikler interkulturel kompetence, viden om og respekt for såvel religiøse verdensbilleder og livsindstillinger som sekulære tilværelsesfortolkninger.
4. Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne begynder at tilegne sig et personligt værdigrundlag, så de er i stand til at tage stilling og deltage aktivt på en løsnings- og handlingsorienteret måde – i såvel det nære som det globale samfund. Undervisningen bygger på elevmedbestemmelse, åndsfrihed, ligeværd og demokratisk praksis.

Indhold

Indholdet bestemmes af underviserne og formuleres gennem fælles drøftelser, hvor eleverne har medbestemmelse, jf. formålet. Undervisningen har tre forskellige perspektiver, som elevernes emner skal berøre.

1. Verdenssamfundet:

Aktuelle globale problemstillinger belyst ud fra politiske, ideologiske, økonomiske, historiske og religiøse/kulturelle perspektiver. Herunder internationale organisationer, institutioner, konventioner og det internationale markedes indflydelse på udvikling, miljø, levevilkår og konflikter.

2. Danmark:

Aktuelle samfundsmæssige problemstillinger belyst ud fra historiske, politiske, økonomiske, ideologiske og kulturelle/religiøse perspektiver.

3. Civilsamfundet:

Aktuelle samfundsmæssige og eksistentielle problemstillinger, som mennesker/unge kan agere på gennem individuelle eller fælles handlinger.

Organisering

Som i de øvrige fag på skolen er det vigtigt for os at have muligheden for at undervise eleverne på små hold, og vi er derfor minimum seks undervisere i lærergruppen. Med hvert vores uddannelsesperspektiv forankret i enten historie, samfundsfag eller religion søger vi for at planlægge en alsidig undervisning, hvor fagene på skift spiller ind i de emner, vi berører.

Vi tilrettelægger emnebaserede oplæg for alle, men det er også meget vigtigt for os, at eleverne møder æstetiske undervisningsformer som eksempelvis politiske rollespil og ture ud af huset. I disse alternative undervisningsformer, er der ofte et stort læringsudbytte, og vi ser brede deltagelsesmuligheder for hele elevgruppen. Vi vægter ligeledes højt, at eleverne får et stort mundtligt udbytte af undervisningen. Slutteligt er det essentielt, at undervisningen i verdensborgerskab er fleksibel, så vi har mulighed for at stoppe op og gribe en interesse hos eleverne eller den særlige politiske begivenhed, der måtte opstå.

Eksempler på emner, vi arbejder med i verdensborgerskab

- Hvad er en verdensborger?
- Dansk politik og ideologi
- Etiske problemstillinger i velfærdssamfundet
- Køn, identitet og ligestilling

- Religion og kulturforståelse
- Klimaforandringer og bæredygtighed
- Stormagter og geopolitik
- Konflikter og krige

Dansk som andetsprog (DSA)

Indholdsplanen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets Fælles Mål 2009 Dansk som andetsprog. Slutmål for undervisningen er som slutmål for Fælles mål.

Formål

- Formålet med undervisningen dansk som andetsprog er, at tosprogede elever på baggrund af deres sproglige og kulturelle forudsætninger tilegner sig færdigheder i at forstå og anvende talt og skrevet dansk. Undervisningen skal styrke elevens lyst til at bruge dansk og udvikle deres bevidsthed om sprog og om dansk kultur.
- Undervisningen skal bidrage til opfyldelse af skolens værdier og er tæt knyttet til undervisningen i skolens øvrige fag og aktiviteter.
- Undervisningen skal bidrage til, at eleven udvikler forudsætninger for aktivt medborgerskab og forberedes til videre uddannelse. Undervisningen skal udvikle såvel elevens hverdagssprog som fagsprog.
- Undervisningen skal styrke elevens selv værdsfølelse og fremme elevens oplevelse af sprogets centrale funktion som kilde til udvikling af personlig og kulturel identitet.

Læringsaktiviteter og indhold

- Eleven skal gennem såvel mundtlig som skriftlig kommunikation få udviklet sit aktive ordforråd.
- Grammatikundervisningen fungerer som en integreret del af undervisningen.
- Eleven skal gennem aktiviteter og øvelser få indsigt i det danske sprogs grammatik.
- Brugen af medier er naturligt integreret i undervisningen.
- Der skal arbejdes med slang, talemåder og bevidsthed om konteksten for anvendelse af disse.
- Faglige begreber fra skolens fagkreds skal bearbejdes, således at eleven får et sikkert fagligt begrebsapparat og skolesprog.
- I tilknytning til skolens sangundervisning skal der arbejdes med brug af poetisk sprog som middel til at udtrykke komplekse og følelsesmæssige forhold.
- Der skal arbejdes med relevant efterskolesprog og efterskolebegreber.

Fællestimer / Fortællestimer

Formål

At give alle skolens elever en fælles og samtidig oplevelse af et emne eller problemstilling, der kan være med til at fremkalde overvejelser, fantasier, vurderinger og stillingtagen.

Det er ønskeligt, at undervisningen kan være med til at inspirere de unge til at se deres egen og deres medmenneskers aktuelle tilværelse i en større sammenhæng og dermed fremkalde overvejelser af etisk, kulturel og historisk art.

Form

Undervisningen vil variere mellem fortælling, foredrag og diskussion. I den aktuelle time vil undervisningen blive forestået af én eller flere lærere.

Indhold

Med udgangspunkt i såvel aktuelle oplevelser som viden og inspiration hentet fra litteratur, historie, kunst, samfundsforhold, psykologi og filosofi præsenteres en række emner for eleverne.

Af emner kan nævnes

Efterskolen som skoleform, Frijsenborg Efterskoles historie, frihed-ansvar, Grundtvigs skoletanker og grundholdninger, Christen Kold, den nordiske mytologi, om at være anderledes, mobning, ungdomsgrupper, ret og uret, kriminalitet, at have eller være, troens betydning for mennesker og aktuelle begivenheder.

Fællesidræt

Formål

Formålet med idrætsundervisningen på Frijsenborg Efterskole er at skabe positive og meningsfulde oplevelser med fysisk bevægelse for eleverne. Vi søger at skabe rammer, hvor eleverne kan opleve glæde, udfordre egne grænser og udvikle personlige og sociale færdigheder gennem fysisk aktivitet. Undervisningen søger at inspirere eleverne og skabe motivation for yderligere aktivitet i fritid og fremtid, alene såvel som sammen med andre.

Indhold

Idrætsundervisningen består af en alsidig og varieret tilgang og rummer både traditionel idræt og mere kreative og anderledes aktiviteter.

Vi finder bl.a. inspiration i en legende tilgang til idrætten, hvor aktiviteterne søger at skabe et fælles udgangspunkt for elever og give dem mulighed for at deltage i spil, lege og øvelser, der stimulerer både fysik og fantasi. Vi lægger vægt på at vælge/skabe anderledes og

kreative aktiviteter for at hjælpe eleverne med at udvikle deres egen identitet og nysgerrighed gennem fysisk aktivitet.

Undervisningen består af et samspil mellem idrætsindhold, et valgt tema (eksempelvis kultur) og teori. Det betyder, at eleverne ikke kun præsenteres for fysiske færdigheder og bevægelser, men også en indsigt i idrætsteori, og hvordan fysiske aktiviteter hænger sammen i et samfunds- og kulturperspektiv. Eksempelvis kan temaet kultur udforskes gennem idrætsdiscipliner og aktiviteter fra forskellige dele af verden.

Ud over den skemalagte undervisning består idrætsindholdet også af en daglig morgentur, en motionsdag, en skitur i Norge, et sommerstævne med andre efterskoler, adgang til idrætsfaciliteter i fritiden og muligheden for at vælge idrætslig forenings- og linjefag.

Organisering

Undervisningen i idræt varierer fra år til år, både i forhold til størrelsen på holdene og sammensætningen af eleverne. Det vil typisk være blandede hold fra 9. og 10. klasse. Vi samarbejder i fagteamet om retningen for årets aktiviteter i idrætsundervisningen. På den måde kan vi tilpasse undervisningen i forhold til det enkelte hold.

Elever med læse- og skrivevanskeligheder

Formål

Elever med læse- og skrivevanskeligheder skal have optimale forudsætninger for faglig og personlig udvikling ved deltagelse i aktiviteter i og uden for undervisningsmæssige sammenhænge.

Pædagogiske tiltag

Det er et pædagogisk mål at skabe gode vilkår for læring for elever med læse- og skrivevanskeligheder. Dette arbejde tager udgangspunkt i den enkelte elev ved at sikre en tro på egne evner og forventninger om mestring. Vi arbejder derudover målrettet med at skabe transparens om denne type indlæringsvanskelighed, så den øvrige elevgruppe får en forståelse for de udfordringer, det medfører at være i læse- og skrivevanskeligheder.

Undervisning og læse- og skriveteknologi

Der er på skolen ansatte, som har erfaring med og viden om ordblindhed, og de arbejder målrettet med at støtte elever i læse- og skrivevanskeligheder. Løbende gennem hele året afholdes kurser i anvendelsen af læse- og skriveteknologi, herunder CD-ord og Intowords, og eleverne hjælpes med at løse de faglige og it-specifikke problemer, som kan opstå. Målet er, at eleverne bliver selvkørende i at bruge sine hjælpemidler, så de kan indgå med forbedrede

vilkår i den daglige undervisning, men ligeledes så de får optimale muligheder for at kunne honorere de krav, som ungdomsuddannelser stiller til læsning og skrivning.

Lærerne på skolen er opmærksomme på den særlige læringssituation, som er knyttet til at være i læse- og skrivevanskeligheder. De er bekendt med anvendelsen af læse- og skriveteknologi og tilstræber altid at tilbyde undervisningsmaterialet i digitaliseret form.

Testning

Vi oplever, at elever kan have mistanke om at være i læse- og skrivevanskeligheder uden at være ordblindetestet tidligere. Dette indgår vi gerne i samtale om, og hvis der foreligger en begrundet mistanke for at foretage en ordblindetest, så har vi, som skole, mulighed for at gøre dette.

Uddannelses- og erhvervsvejledning samt brobygning

Formål

At vejlede på en efterskole har den fordel, at eleven ser vejlederen i hverdagen. Eleven kender vejlederen fra andre situationer end vejledningen. Og endelig at vejlederen har en tæt kontakt med skolens øvrige lærere.

Vores mål er:

- at eleverne gennemfører en ungdomsuddannelse
- at give eleverne viden om og indsigt i de uddannelsesmuligheder, der tilbydes efter 9. og 10. klasse, og hvilke krav der stilles til den enkelte elev
- at ingen bliver ladet tilbage, når skoleåret er omme.

Skolen har to vejledere, der står for uddannelses- og erhvervsvejledningen i samarbejde med kontaktlærerne, de øvrige lærere tæt på eleven samt forældrene. Forældrene kan på hjemmesiden se planen for vejledningen det pågældende år. Forældrene er velkomne til at kontakte skolens vejledere, hvis man har spørgsmål.

Det nære kendskab til eleverne og det tætte samarbejde vejlederne og lærerne imellem giver vejlederen et godt udgangspunkt for at rådgive og vejlede eleverne om deres fremtidige valg. Dermed sagt skulle der også gerne være skabt den tillid, der gør, at der er rum til at rådgive og at give og modtage den nødvendige vejledning. Undervejs i vejledningssamtalerne bør eventuelt oversete og uformelle kompetencer gerne dukke op.

Kort fortalt: For at vejledningen kan blive bedst mulig, er det vigtigt for os, at

- vejledningen os vejlederne som personer er en del af hverdagen
- eleverne og vejlederne kender hinanden
- vejlederen har en hurtig og daglig kontakt med faglærerne og kontaktlæreren.

Vi vil altid forsøge at tage udgangspunkt i den enkelte elevs evner, mål og drømme. En egentlig måling for en god vejledning er altid svær og kan komme langt senere i elevens liv. Men vi mener alligevel, at god vejledning bl.a. kan måles på frafaldsprocenten på ungdomsuddannelsen, hvor undersøgelser viser, at elever fra efterskoler som helhed ligger bedre i statistikken end elever fra folkeskolen. På Frijsenborg Efterskole lægger vi særlig stor vægt på dette, da især vores elever med hørenedsættelse kan have brug for opfølgende samtaler i uddannelsesforløbet. Erfaringen viser os, at nogle søger tilbage til de vejledere, de havde på efterskolen, og det står vi til rådighed for.

Indhold

Samtaler

Alle elever har minimum to samtaler i løbet af et skoleår.

- For nogle elever er en kortere samtale i starten af året god for både elev og vejleder med henblik på at få en fornemmelse af eleven og endelig afklaring af brobygning til ungdomsuddannelser.
- Første samtale: beskrivelse af elevens fremtidsplaner. Hvordan opnås målene? Snak om OSO-opgaven. Aftaler om opfølgning af samtalen og forberedelse til næste samtale.
- Anden samtale: opfølgning på sidste samtale. Hvordan er det gået siden sidst? Her afklares den endelige beslutning med hensyn til næste års aktivitet.

Uddannelsesplan

Alle elever i 9. og 10. klasse skal udarbejde en uddannelsesplan.

- Af planen fremgår det blandt andet, hvilke mål eleven har sat sig vedrørende eventuel skolegang i 10. klasse eller på en efterfølgende ungdomsuddannelse eller anden aktivitet
- Planen er en del af ansøgningen, som sendes over optagelse.dk, hvad enten man søger de gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelse, 10. klasses skole/efterskole eller andet.
- Vi skal som afgivende skole/vejledere vurdere, om eleven er uddannelsesparat til den ønskede uddannelse.

Ansøgning til en ungdomsuddannelse

Tilmeldingen til alle ungdomsuddannelser koordineres via uddannelsesvejlederen.

Proceduren på Frijsenborg Efterskole er således:

- Tilmeldingsskemaet (FTU-skema) og uddannelsesplanen udfyldes af elev og uddannelsesvejlederen på den koordinerede tilmeldings hjemmeside 'optagelse.dk'.
- Forældrene godkender og underskriver primo marts.
- Når ansøgningsskemaet og uddannelsesplanen er korrekt udfyldt og underskrevet af forældre og vejleder, sender vejlederen ansøgningen til uddannelsesinstitutionen eller skolen senest den 15. marts.
- Eleven modtager direkte besked fra den ansøgte ungdomsuddannelse om optagelse i maj/juni måned via e-Boks.

Brobygning

Som følge af lovændringer vedr. 10. klasse, der trådte i kraft 1. august 2008, er vi som skole forpligtet til at tilbyde brobygning til ungdomsuddannelserne.

- Brobygning er obligatorisk for alle 10. klasses elever i 5 skoledage.
- Brobygningen skal foregå til to forskellige ungdomsuddannelser, hvoraf den ene skal være erhvervsrettet, fx HTX, HHX eller en af erhvervsskolernes 12 indgange (EUD).

- Tilmeldingen til brobygning er obligatorisk og bindende og foregår via Uddannelsesplanen inden den 15. marts året inden starten på Frijsenborg Efterskole (dvs. i 9. klasse). Eleven skal markere to ønsker/sætte to krydser.
- Eleven skal her udelukkende tage stilling til, hvilke overordnede ungdomsuddannelser der kunne være interessante at opnå kendskab til i forhold til uddannelsesønske efter Frijsenborg Efterskole.
- Frijsenborg Efterskole tilbyder brobygning i 5 dage. 9. classes eleverne har naturfagsuge, mens der er brobygning for 10. klasse.

Bemærk, at brobygningen foregår i skolens nærområde, og at der derfor ikke vil være mulighed for at ”brobygge” til uddannelsesinstitutioner i elevernes eget nærområde. Brobygningen foregår i samarbejde med UU-Center Silkeborg, der forestår koordineringen blandt efterskolerne, folkeskolerne og ungdomsuddannelserne i Silkeborg Kommune (+ Frijsenborg Efterskole).

Praktik

Hvis der er et helt særligt behov i forhold til afklaring af uddannelsesvalg, kan der arrangeres en uges praktik i løbet af året.

Obligatorisk Selvvalgt Opgave (OSO-opgave)

Retningslinjer for Obligatoriske Selvvalgt Opgave

Det er et krav, at alle 10. classes elever skal aflevere og få godkendt en selvstændig Obligatorisk Selvvalgt Opgave. Opgaven skal tage udgangspunkt i den enkelte elevs uddannelsesplan. Den selvvalgte opgave handler om eleven og de overvejelser og oplevelser, eleven er igennem for at træffe sit valg af uddannelse. Arbejdet med denne opgave kan organiseres på mange måder. På Frijsenborg Efterskole skriver eleverne den i forbindelse med brobygningsperioden.

Mål med OSO-opgaven

Eleven skal vise, at han/hun med udgangspunkt i de faglige og personlige forudsætninger kan arbejde selvstændigt og reflekteret i forhold til erfaringer fra brobygningen og med udgangspunkt i uddannelsesplanen; fx hvad lærte vedkommende, og hvordan hænger ungdomsuddannelse og ønske om fremtidig beskæftigelse sammen?

Eleven skal under arbejdet gerne nå til en form for erkendelse af de uddannelsesmæssige muligheder, som den enkelte besidder.

Arbejdet vil fortrinsvist være skriftligt.

Organisering

I november og december afholdes første samtalerunde for alle elever, som indeholder en uddybende samtale med den enkelte elev angående planer efter endt skoleår. Det er vigtigt, at eleven tager initiativ og er aktivt deltagende i forbindelse med kontakter og søgning af informationer m.v.

Vejledningen tager udgangspunkt i den uddannelsesplan, som de afgivne skoler medsender samt FTU-skemaet.

Efter nytår påbegyndes anden samtalerunde og arbejdet med den endelige uddannelsesplan og udfyldelse af FTU-skemaet (fælles tilmelding til ungdomsuddannelserne).

I februar skal forældrene godkende og underskrive FTU-skemaet og uddannelsesplanen, så skolen har disse i hænde primo marts.

Skolens vejledere sørger for, at elevens ansøgningsskema bliver sendt rettidigt.

For elever med særlige behov, der har brug for ekstra vejledning i forbindelse med deres fremtid, kan der forekomme et tættere samarbejde med UU-centeret i elevens hjemkommune. Vi tager evt. med eleverne på besøg til påtænkt uddannelsessted.

Skolen indgår i et uformelt samarbejde med UU-centrene (Ungdommens Uddannelsescentre), især UU-Silkeborg i forhold til brobygning og vejledningskonsulenter i efterskolen.

Life Skills

Der findes timeløse fag (i folkeskoleloven hedder de: "færdselslære", "sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab" og "uddannelse og job"), som også er svære at få tid til i hverdagen på en efterskole. Derudover er der et emne, som fylder mere og mere, men som heller ikke har faste timer – net-etik eller digital dannelse.

Life skills er et fag, der dækker disse fag. Timerne bruges på at se på livsoplysning og demokratisk dannelse fra nye vinkler.

Ud over sundhed, seksuallære, net-etik og uddannelsesvejledning vil timerne blive brugt til undervisning i psykologi, robusthed, 'coping' og coaching m.v.

Lifeskills kan afholdes på forskellige tidspunkter og i forskellige timer i løbet af skoleåret, fx i fortælle timer, i særligt planlagte timer og/eller som en naturlig inddragelse i de øvrige faglige fag

Linjefag

Skolen tilbyder undervisning i følgende linjefag:

- Kunst
- Medie
- Idræt
- Musik
- Foto
- Kok Amok
- Friluftsliv

Struktur

Eleverne skal vælge linjefag i to perioder. Inden en periode påbegyndes, præsenteres eleverne for indholdet i de forskellige valgfag, hvorefter hver elev opstiller en prioriteret liste. Eleverne bliver herefter fordelt på de forskellige valgfag.

Formål

Formålet med linjefagsundervisning er at give eleverne kendskab til og forståelse for fagenes helhed og mangeartede facetter. Det tilstræbes endvidere at give eleverne mulighed for fordybelse og dygtiggørelse samt oplevelse af kontinuitet gennem et længerevarende forløb.

Kunst

Formål

- At eleverne oplever og udvikler glæde ved fagets dimensioner
- At eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at iagttage, reflektere og producere. Dermed udvides deres erfaringsverden, og deres nysgerrighed for samtidskunstens funktioner og potentialer skærpes
- At faget styrker elevernes kreative udvikling og æstetiske dannelse
- At fagets indhold i høj grad tager afsæt i de fem virksomhedsformer; oplevelse, udtryk, håndværk, analyse og kommunikation.

Eleverne skal i arbejdet med plane og rumlige billeder tilegne sig færdigheder i og viden om kunst, design og andre visuelle udtryks- og kommunikationsformer som grundlag for at udtrykke sig gennem billeder og andre visuelle former.

Der tages udgangspunkt i *treklangen*: billedanalyse, praktisk billedarbejde og kommunikation.

Grænsen mellem ikke-kunst og kunst undersøges, hvorved selve kunstbegrebet udfordres.

Der lægges vægt på en stadig udvikling af og eksperimenteren med udtryksformer, teknikker, medier og materialer.

Endvidere stiles der mod, at de tre skildringsformer og iagttagelsesmåder *fantasi og forestilling*, *iagttagelse* samt *form og struktur* anvendes i en vekselvirkning.

Vi omgiver os alle i vores dagligdag med kunst, design og visuelle udtryksformer. Når elever iagttager og sammenligner almindelige brugsting, fx en kaffekop – vil de opdage, hvor forskelligt tingene kan være udformet/designet. Via iagttagelser kan eleverne få inspiration til selv at arbejde med design, hvor fantasi, skitser og modeller kan danne udgangspunkt for deres egne udtryk.

Det vil sige, at eleverne via arbejdet med eget udtryk kan forholde sig til betydningen af begreber som form, funktion, struktur og mønster i hverdagens genstande. De kan blive mere bevidste om de ting, der omgiver dem og lære at forholde sig opmærksomt, kritisk og selvstændigt til ting i deres hverdag.

Konkret kan der tages udgangspunkt i:

- At bruge aspekter af kunst, arkitektur og design i en vekselvirkning mellem teoretisk og praktisk billedarbejde
- At anvende billederfaringer fra museer, udstillinger og offentlige rum i eget billedarbejde
- At vælge form, metode og materialer i forhold til indhold
- At arbejde med aspekter af kunst, arkitektur og design
- At kommunikere ideer og betydninger i visuelle udtryk
- At præsentere egne og andres billeder, først og fremmest mundtligt og ved udstillinger.

Eksempler på forløb

Maleri

Tegning

Keramik

Skulptur

Koldglas

Collage

Land Art

Street Art

Design

Idræt som linjefag

I modsætning til faget fællesidræt, som er obligatorisk på skolen, henvender linjefaget sig til elever med særlig interesse for idræt.

Formål

Formålet med undervisningen i idræt som linjefag er at give eleverne mulighed for at fordybe sig i et varieret og udfordrende idrætsprogram, som fremmer både personlig og fælles udvikling. Gennem alsidige læringsforløb og refleksioner skal eleverne opnå tekniske færdigheder og taktisk forståelse, samtidig med at de mærker glæden ved bevægelse og får en øget forståelse af, hvordan fysisk aktivitet påvirker både krop og sind. Undervisningen skal skabe inspiration og give eleverne mulighed for at sætte mål, arbejde hen imod dem og udfordre sig selv.

Indhold

Undervisningen i idræt som linjefag dækker et bredt spektrum af aktiviteter, som både udfordrer elevernes fysiske færdigheder og mentale styrke. Eleverne kan blandt andet arbejde med mountainbike i terræn, orienteringsløb og adventure race, som stiller krav til både udholdenhed og samarbejde. Der vil også være fokus på boldspil, eksempelvis fodbold, basketball, volleyball og ultimate, hvor eleverne udvikler tekniske færdigheder og taktisk forståelse. Undervisningen vil kombinere fysisk aktivitet med teori om træning, fysiologi og taktik, så eleverne får et helhedsorienteret syn på fysisk aktivitet og træning. Undervisningen tilpasses elevernes niveau og interesse og vil derfor variere i indhold og tilrettelæggelse afhængigt af den enkelte årgang og gruppens sammensætning.

Organisering

Idræt som linjefag er et valgfag, som eleverne har mulighed for at vælge frivilligt ligesom de andre linjefag på skolen.

Medie

Formål

I linjefaget Medie skal eleverne tilegne sig og udvikle kompetencer og færdigheder i at bruge filmmediet som kunstnerisk-æstetisk udtryksform. De skal først og fremmest producere, men også analysere. Glæden ved at være kreativ og fortælle gode historier med levende billeder er i centrum. Eleverne skal gennem egne produktioner opnå indsigt i de forskellige roller og arbejdsgange i film- og medieproduktionen. De skal opnå større visuel forståelse og evne til at fortolke æstetiske og dramaturgiske filmproduktioner. Medie skal ligeledes gøre dem i stand til at navigere, forstå og forholde sig kritisk til et komplekst visuelt medielandskab.

Indhold

I medieundervisningen fokuserer vi primært på kortfilm, men inddrager også genrer som musikvideoer, vlogging, reklamer og reportage. Hvert projekt er opdelt i 5 dele:

- at analysere og forstå genren og brugen af filmiske virkemidler
- at udvikle plots og opbygge et manuskript med fokus på den gode fortælling
- at optage produktionen (både som instruktør, filmfotograf og skuespiller)
- at klippe og redigere egne optagelser sammen til et færdigt produkt
- at holde premiere samt at give og modtage respons.

Eleverne bliver løbende introduceret til filmiske virkemidler såsom billedbeskæring, komposition, farver og kamerabevægelser. I redigeringen lærer de bl.a. om tempo, rytme, usynlig klipning og krydsklipning.

Eleverne får også viden om rettigheder og etiske overvejelser. Det kan være i forbindelse med optagelse i det offentlige rum eller brugen af musik.

Vi arbejder med de forskellige genrer både teoretisk og praktisk. Eleverne skal lære om genretræk, bl.a. gennem inspiration fra professionelle produktioner og tidligere elevproduktioner.

- **Kortfilm** – vi udforsker forskellige genrer, deres kendetegn og kommer omkring opbygningen af en god historie, blandt andet narrativ og 'point of no return'.
- **Reklamefilm** – her fokuserer vi på målgrupper og øver høj klippehastighed samt de virkemidler, der hører til genren. Reklamefilm handler om at formidle et budskab på en klar, enkel og æggende måde.
- **Musikvideoer** – der findes mange måder at lave musikvideoer på; der er faktisk ingen regler. Vi forholder os til de forskellige typer som den narrative musikvideo, hvor historien er i fokus over for den lyriske musikvideo, der ofte er mere kunstnerisk med sanseoplevelser, stemning og symbolik.
- **Vlogging** – vi undersøger vlogsfæren og de forskellige genrer. Vi dykker ned i de forskellige udtryksformer og lader os inspirere til egne produktioner.
- **Reportage** – reportage handler om virkeligheden. Vi tager ud og laver levende beskrivelser af steder, mennesker og begivenheder. Reportagegenren bruges blandt andet i nyhederne.

Vi tilstræber, at eleverne møder folk, der arbejder med medie som deres profession og derigennem får indsigt og bliver inspirerede.

Undervisningens organisering og materialer

Der er mellem 10 til 16 elever på et mediehold, og vi har kameraer og computere til at variere gruppernes størrelse fra 2-3 elever og til 5-6 elever i grupperne, alt efter hvilken genre vi arbejder med.

Til optagelse bruger vi Panasonic LUMIX Systemkamera, der både er professionelle og samtidigt håndterbare i både størrelse og funktion. Eleverne har også mulighed for at bruge Sennheisers mikrofoner, Zoom lydoptager, lys og reflektorer.

Vi bruger Adobes redigeringsprogrammer, primært Premiere Pro, men også After Effects, Photoshop og Audition. Det er professionelle programmer, der giver eleverne et godt springbræt til at kunne tage en uddannelse inden for medieverdenen. De egner sig både til nybegyndere og elever med stor erfaring.

Evaluering

Efter hver produktion ser vi de færdige produkter sammen og evaluerer både forløb og elevernes produktioner. Afsluttende vises de fleste produktioner for resten af skolen og lægges ud på Medies Youtube-kanal; FUSmedia

Musik

Formål

Formålet med undervisningen i linjefagsmusik på Frijsenborg Efterskole er, at eleverne udvikler deres evne til at opleve musik og til at udtrykke sig gennem musikken. Linjefaget musik skal bl.a. bidrage til elevernes videre lyst til fordybelse i musikkens univers. Det gælder i undervisningen såvel som i fritiden under opholdet på Frijsenborg Efterskole men også resten af livet

Ved at beskæftige sig aktivt og skabende med musik skal undervisningen medvirke til elevernes udvikling af koncentration, bevægelse, dynamik, samarbejde og koordination samt øge deres forståelse af sig selv som en del af et fællesskab. I undervisningen stifter de bekendtskab med forskellige genrer og musikkulturer, og eleverne kan på den baggrund også dyrke originalitet og kreativitet.

Eleverne skal i mødet med nye musikalske indtryk udvikle generel åbenhed.

Mål

I musikundervisningen skal eleverne have mulighed for at anvende og uddybe den musikalske kunnen og erfaring, som de allerede har. Det gøres ved at:

- udøve musik gennem sammenspil og sang. De skal tilegne sig færdigheder på et eller flere instrumenter og med sangstemmen samt opleve nødvendigheden og effekten af at øve sig og blive bedre og dermed bidrage til den musikalske helhed og fællesskabet
- træne rytmisk puls- og periodefølelse gennem elementær rytmisk læring, bevægelse til musikken og brug af percussion
- sceneoplevelser (præsentere og formidle det, de har lært og opøvet for andre – både i små og større forsamlinger)
- bygge videre på deres kendskab til grundlæggende musikteori (noder, akkordopbygning, hørelære m.v.).

Eleverne skal have mulighed for at udvide deres musikforståelse og skærpe deres lyttekompetence. Det gøres ved:

- Kendskab til musiktradition, dansk/udenlandsk
- At opleve levende musik via koncerter/teaterkoncerter/musicals m.v. – både professionelles såvel som jævnaldrenes optrædener
- At analysere musikken, de hører og kunne sammenligne med anden musik. Finde ligheder og forskelle, temaer og blive bevidst om de associationer, musikken giver og sætte ord på oplevelserne
- Behandling af spørgsmål vedrørende holdning til musik (fx copyrights).

Eleverne skal have mulighed for at være musikalsk skabende. Det gøres ved at:

- fortolke allerede eksisterende musik og skabe nye og personlige udtryk
- forsøge sig med egne kompositioner
- improvisere både rytmisk og melodisk.

Foto

Formål

Undervisningen i linjefaget Foto tilrettelægges så eleverne gennem praktisk og teoretisk arbejde udvikler færdigheder i at bruge og forstå fotografiet som udtryksform.

Foto kan som medie formidle fantasi, følelser og tanker, og ved at arbejde med de forskellige aspekter af den billedskabende proces tilstræbes det, at elevernes billedsyn pirres og skærpes, og at de udvikler færdigheder i at vurdere og analysere egne og andres fotografier. Det tilstræbes gennem fagets almene perspektiver, at eleverne oplever det glædelige og opbyggelige i at fotografere og deltage i debat om fotografiet som udtryksform.

Indhold

I fotoundervisningen tager vi udgangspunkt i forskellige fotografiske genrer/temaer og i kamerateknik. Vi eksperimenterer med kameraets indstillinger, herunder blænde, lukketid

og ISO – og fordyber os i fotografiets virkemidler, kompositioner og kontrast/farvelære både teoretisk og praktisk. En god teknisk forståelse er det bedste udgangspunkt for gode samtaler og refleksioner over, hvad der skaber 'det gode billede' for den enkelte elev. Med afsæt i og inspiration fra etablerede fotografers værker og vores egne værker arbejder vi med forskellige fotografiske genrer – blandt andet: portrætfoto, landskabsfoto, reklamefoto, fotojournalistik og kunsthfoto. Desuden arbejder vi i det digitale mørkekammer med forskellige former for billedbehandling i Adobes programmer, herunder Photoshop og Lightroom.

Undervisningens organisering og materialer

Undervisningen er struktureret således, at der er professionelt udstyr (kamera/computer/studie mm.) til rådighed for samtlige 12-16 elever på fotoholdet. Eleverne arbejder oftest sammen i mindre grupper af to-tre. Endvidere debatterer vi i undervisningen arbejdsformer, metoder og opgavens formål gennem ugentlige evalueringsformer som feedbackrunder og billedfremvisninger. Derudover laver vi udstillinger på skolen og online for at give eleverne viden om forskellige udstillings- og præsentationsformer for på den måde at styrke den enkeltes elevs evne til at kommunikere med billeder.

Undervisningssprog

Underviseren bruger tekniske fagtermer og begreber, som bliver gennemgået ved hjælp af visuelle virkemidler og praktiske øvelser, så alle elever forstår meningen og er rustet til at afprøve teori i virkeligheden.

Kok Amok

Formål

Formålet med undervisning i Kok Amok er, at eleverne gennem praktiske undervisningsforløb tilegner sig kundskaber og færdigheder, der gør dem i stand til at handle indsigtsfuldt, bevidst og tage ansvar for produktion af mad til forskellige lejligheder.

Gennem æstetiske, praktiske og eksperimenterende opgaver skal eleverne have mulighed for at udvikle selvværd, fantasi, begejstring for kokkefaget og lyst til at eksperimentere med mad.

Undervisningen skal forberede eleverne til at tage del i og medansvar for problemstillinger vedrørende mad, sundhed og bæredygtighed.

Undervisningen skal lægge op til, at eleverne oplever glæden ved fællesskab og samarbejde i køkkenet, der bygger på skolens værdier.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne:

- kan håndtere råvarerne korrekt
- får indsigt i madens univers
- kan forstå og følge opskrifter
- kan fremstille mad fra råvarer til hele måltider – fra jord til bord
- kan anrette og præsentere maden
- kan forholde sig til hygiejneproblematikker i køkkenet
- får øjnene op for andre madkulturer
- kan tage ansvar for de forskellige processer i køkkenet
- udvikler mod til at smage på alverdens forskellige råvarer

Indhold

- Gastronomi og hverdagsmad
- Ung mad: hurtigt, sundt, lækkert og billigt, når jeg flytter hjemmefra
- Etik: bæredygtighed, økologi, dyrevelfærd og madspild
- Økonomi: sammenhæng mellem kvalitet og pris
- Ud og se – og smage på verden
- Hvor kommer råvarerne fra? Fra jord til bord, fra hav til måltid
- Teori i forhold til madproduktion

Året afsluttes med en mundtlig evaluering.

Friluftsliv

I Friluftsliv skal udelivet være en modvægt til indelivet. Faget dækker over et bredt spektrum af friluft aktiviteter såsom gourmet bålmad, vinterfjeldtur og knivværksted. Elevernes erfaringer med disse overordnede temaer inddrages, og eleverne får mulighed for at forbedre deres færdigheder, sætte mål for disse og vurdere ture og aktiviteter, som passer til og udfordrer deres evner. Friluftsliv skal være med til at skabe robuste unge mennesker.

Formål

Formålet med friluftsliv er, at eleverne gennem aktiviteter i naturen skal mærke egne fysiske og mentale grænser og arbejde med dem.

Samarbejdet vil være i fokus. I undervisningen vil eleverne blive stillet i situationer, hvor samarbejde er nødvendig for at lykkes. Dette er for at sætte fokus på vigtige elementer ved samarbejde som kommunikation, ærlighed og empati. Eleverne skal mærke, hvad deres egen indsats er vigtig, for at holdet kan lykkes.

Desuden er det formålet, at eleverne får gode oplevelser i og med naturen, og at de opnår indsigt i og respekt for naturen. Faget skal styrke personlig udvikling og evnen til at mestre udfordringer og give muligheder for at flytte grænser. Faget skal endvidere udvikle elevernes evne til selv at planlægge og gennemføre friluft aktiviteter på betryggende måde. Undervisningen er tilrettelagt i en vekselvirkning mellem fysiske aktiviteter – der af og til kan være krævende og skal gennemføres i hold – samt evaluering og refleksion over gennemførelsen.

Norge

Vi tager på vinterfjeldtur til Johnsgård i Norge, hvor vi står på langrend. Langrend er en af de mest fællesskabsstyrkende aktiviteter i sneen. Du kommer dybt ind i den sneklædte skov omkring Johnsgård og måske tager du kampen op og bestiger en solbeskinnet fjeldtop.

Knivværksted

Vi laver vores egen kniv. Der arbejdes med forskellige træsorter og deres egenskaber samt med ben, gevirer og fiberplader. Til arbejdet anvendes forskellige redskaber afhængigt af det anvendte materiale.

Korte og længere friluftsture

Vi tager på ture i vores naturskønne nærområde. Nøgleordene er tør-mæt-varm-princippet, tur efter evne, mad over bål og trangia, lejretablering, risikovurderinger og færdigheder i turplanlægning (håndtering af grej, kortlægning og navigation). Du planlægger selv dine ture sammen med dit hold, så du lærer at lede dig selv og andre. I teori og praksis lærer du om, hvordan et hold bygges op og optimeres. Det er holdudvikling, personlig ledelse og mental træning på højt plan.

God naturmad over bål

Vi laver bålmad året rundt. Når vi er ude stiller føden krav til næringsværdi og energiindhold, men den skal også være spændende og lækker – og til at lave selv.

Snitteværksted

Vi lærer at bruge en kniv på en sikker måde, og så snitter vi løs. Vi snitter alt fra snobrødspinde og vandrestave til gafler og smøreknive. Det er næsten kun fantasien, der sætter grænser.

Udesidning

Vi trækker på nogle af de ældgamle traditioner fra fx vikingerne, der gennem tiden har søgt efter svar på tilværelsens store spørgsmål. Der sker nemlig noget med én, når man er alene. Du vil formentlig opleve, at du finder dig selv, mens du sidder alene derude.

Mountainbike

Vi arbejder med både teknik og ture. MTB er god fysisk træning og et fantastisk køretøj til skov og naturoplevelser. Du mærker flowet, når balancen, åndedræt og track går op i en højere enhed. Vi har et fantastisk MTB-terræn lige i baghaven.

Linjefagsdage, -perioder eller -projekter i løbet af skoleåret

For at sikre og fastholde linjefagenes stærke placering i skolens fagudbud vil der i løbet af skoleåret være mulighed for at anvende enkelte dage og/eller længere perioder i skoleåret, hvor linjefaget får mulighed for at skabe sammenhængende forløb.

Linjefaget er primært valgt af motiverede elever, der i linjefagslæreren finder en "åndsfælle". Dette samspil ønskes støttet og fastholdt i forløb, hvor der er tid og mulighed for fordybelse og/eller skabelse af et konkret produkt.

Linjefagene har i årsplanlægningen fire "peaks", hvor der kan bruges ekstra tid. Disse dage sætter rammen for linjefagene i de to semestre med en start på linjefaget *med mulighed for fordybelse* og endelig en afrunding af faget.

De fire "peaks" placering kan justeres, når årsplanen lægges i foråret, men som udgangspunkt placeres de:

- Primo september:
2-3 dage, hvor det enkelte linjefag formulerer faglige mål og tilrettelægger undervisningen med mulighed for linjefagspræsentation i forbindelse med forældredøgnet
- Medio december:
2-3 dage, hvor det enkelte linjefag eller hvor to eller flere linjefag kan gå sammen om et fællesprojekt, og hvor man sammen formulerer faglige mål og tilrettelægger undervisningen med mulighed for præsentation over for hinanden og evt. forældre i forbindelse med juleafslutningen
- Ultimo januar:
3 dage, hvor det enkelt linjefag formulerer faglige mål og tilrettelægger undervisningen med mulighed for fremvisning i forbindelse med elevstævne og/eller fredagen før vinterferien
- Ultimo maj: 1-3 dag(e) hvor det enkelt linjefag formulerer faglige mål og tilrettelægger undervisningen eventuelt med mulighed for fremvisning i forbindelse med maj-mødet for kommende holds elever

Planlægningen af antallet og placeringen af linjefagsdagene besluttet af lærergruppen i fællesskab.

Foreningsliv

Formål

Foreningsliv er præget af den tankegang, som fylder i foreningslivet i Danmark. Deltagelse i foreningslivet gør en positiv forskel for den enkelte og for samfundet. I foreningsfag lærer eleven det, der skal til, for at man kan begå sig på arbejdsmarkedet, hvor man bliver sunde, aktive og ansvarsfulde medborgere, og hvor man udvikler sin personlige identitet. Man lærer at deltage som demokratiske medborgere gennem foreningens organer, får gode demokratiske vaner og bliver nysgerrige på hinanden og på verden.

Foreningsfag er et sted at mødes i interesser, hvor der opstår interessefællesskaber, og hvor det at være aktiv og social på samme tid forenes.

Begrebet frivillighed er en væsentlig del af foreningsfaget, idet vi ønsker at involvere eleverne i et fokus på værdien af medborgerskab, hjælpsomhed og fællesskaber i Danmark.

Organisering

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes interesser, modsat det vi normalt arbejder med, nemlig et forudbestemt pensum af læreren.

Faget indledes med en involvering af eleverne i en stor brainstorm, hvor eleverne motiveres til at foreslå interesseområder, de kan arbejde med; også de interesser, de nogle gange bevidst eller ubevidst ikke er så tydelige omkring, fordi det ikke har været det populære i deres tidligere skolegang.

Den fælles brainstorm har til formål at blive bevidstgjort om, hvilke fag og emner vi kan arbejde med i løbet af året. 5-6 af disse foreningsfag samles i skemalagte foreningsfagstimer, som eleverne kan vælge sig ind på i 3-4 perioder hen over året. Hver periode kan starte nye foreningsfag op, eller man kan fortsætte et igangværende foreningsfag. Denne afklaring tages i samarbejde med eleverne.

Inspirationen fra den skemalagte undervisning bruges til at motivere eleverne til at starte foreningsfag i fritiden, hvor man mødes i forskellige interessefællesskaber. Disse kan køre i kort eller lang tid, og der kan løbende opstå nye fritidsforeninger.

Indhold

Indholdet er i høj grad en understøttelse af elevernes interesser, hvor der både inddrages allerede eksisterende interesser og nye interesser, der opstår undervejs i løbet af skoleåret. Indholdet har en kreativ og/eller praktisk tilgang, hvor både den skemalagte og fritidsbaserede undervisning får 3 benspænd, der skal kvalificere elevrefleksionerne omkring den relativt frie undervisningsform.

Undervejs i alle foreninger skal foreningen tage stilling til disse 3 refleksionspunkter:

- Overvej, hvordan foreningen kan hente og/eller dele viden ude i byen
- Hvorledes opnås et fagligt indhold?

- Hvordan får foreningen en praktisk dimension (elevprodukter til udstilling og inspiration eller formidling)?

I disse refleksioner inddrages frivillighed som en naturlig del ud fra nogle generelle betragtninger, som skolen har sat op:

1. Frivilligt engagement skal erfares for at blive en del af børn og unges identitet
2. Frivilligt engagement skal have betydning for andre – også uden for skolen
3. Frivillige indsatser skal bero på elevengagement og -involvering
4. Frivilligt engagement forudsætter inkluderende fællesskaber
5. Frivilligt engagement skal forstås bredt – fra foreninger til løst organiserede aktiviteter.

Evaluering

Undervisningen evalueres løbende. Nogle foreninger afsluttes, og nye opstår, og i den proces er det naturligt at evaluere i både personale- og elevgruppen omkring justeringer og indhold for kommende foreninger. Dette foretages derfor på medarbejder- og elevmøder.

Vi har opsat følgende to indikatorer som mål for, om vi opfylder formålet for foreningsfaget:

- Opstår der frivillige foreninger i fritidslivet? Gør der det, må man formode, at eleverne har taget tanken og ideen til sig ud fra vores målsætninger
- Opfyldes de benspænd, som vi har sat op?

Fællessang

Fællessang er en central del af samværet på Frijsenborg Efterskole. Vi synger hver dag til morgensamling, til alle skolens arrangementer og i en lang række andre sammenhænge. Derfor udgør undervisningen i fællessang også en obligatorisk og indholdsmæssigt central del af skolens undervisning/hverdag.

Formål

Formålet med undervisningen i fællessang er, at eleverne oplever lysten til at synge, at de får positive erfaringer med fællessang, og at de lærer en række sange og salmer.

Fællessang er livsoplysning og folkelig oplysning. Den bidrager til eksistensoplysning og er en central del af vores fælles kulturelle og sproglige forudsætninger.

Gennem fællessangen kan eleverne erfare, at mange af de temaer, som sange og salmer beskriver, er almenmenneskelige erfaringer, følelser eller tanker. Det er intentionen, at eleverne erfarer, at fællessang også kan bruges, der hvor det talte ord ikke slår til.

Gennem fællessangens poesi kan man øve sig i at tage ord i sin mund, som ellers ikke ligger lige for, når livets store spørgsmål trænger sig på. Dette er velvidende, at nogle elever

(særligt ved skoleårets start) ikke synger med – men er perifert deltagende og på denne måde også kan føle fællessangens relevans for deres liv.

Undervisningen i sang er både uddannelse og dannelse. Det handler både om at lære noget nyt og om at være til stede i et betydningsfuldt og livfuldt fællesskab.

Indhold

Sange fra højskolesangbogen og fra andre sangtraditioner og genrer, årstidssange. Sangtimerne planlægges ofte tematisk, fx kærlighedssange, Danmarkssange eller sange skrevet af en bestemt komponist som fx Benny Andersen, Bernhard Christensen og Sebastian.

Den pædagogiske virksomhed i forbindelse med kostskoleformen

Som skole skal vi være bevidste om at udnytte alle de muligheder, der ligger i kostskoleformen. De vigtigste muligheder er affødt af, at nogle unge og voksne har besluttet sig til at dele en periode af tilværelsen sammen. De mange episoder og situationer, der opstår i det daglige, opleves af alle og ikke mindst af eleverne som reelle og virkelige, og det er derfor også naturligt, at man indgår i situationerne med den ildhu, seriøsitet og oprigtighed, som en vedkommende og personlig oplevelse fortjener.

Det er betydningsfuldt, at vi som voksne har evne og lyst til at involvere os i disse episoder og situationer og udnytter de muligheder, der her er for at indhøste brugbare erfaringer.

Kontaktgrupper

Formål

Ved at danne kontaktgrupper bestående af 6-7 elever og en lærer skabes der mulighed for et kontakt- og kommunikationsforhold mellem en tilpas lille gruppe personer. Herved sikres, at alle bliver stimuleret til at tage del i samtalen om skolens fælles anliggender, at enkeltpersoners særlige behov tilgodeses, og at et personligt tillidsforhold opbygges.

Indhold

Kontaktgruppen interesseområder:

- Sociale og psykiske forhold, der aktuelt har interesse for de unge
- Den enkelte elevs undervisningsmæssige situation
- Aktuelle samfunds- og familieforhold
- Diskussion af konkrete emner fra husmødets dagsorden
- Valg af valgfag
- Opgaver i emneuger eller projektopgaver

- Det videre uddannelsesforløb, erhvervspraktik og erhvervsvalg

Hver kontaktgruppe mødes én gang om ugen til et kontaktgruppemøde.

Fællesråd og fællesrådsmøder

Formål

- At skabe et forum og en struktur, der muliggør, at alle spørgsmål omkring det ideelle samvær på skolen kan drøftes og besluttet
- At give elever og lærere mulighed for at gøre erfaringer med de demokratiske processer.

Der er hver anden uge skemalagt et fællesrådsmøde, hvor alle elever og lærere deltager.

Hverdagsaftner

Tilsynsarbejdets tilrettelæggelse

Der er altid mindst én lærer, der har til opgave at føre tilsyn med alt på skolen. Fra undervisningens afslutning og til kl. 17.30 er der én lærer, og fra kl. 17.30 til kl. 23.00 er der to lærere tilknyttet, og én af dem overnatter i et vagtværelse på skolen.

Det er hjemmelærernes opgave at følge elevernes færden og aktiviteter, og i den udstrækning det er formålstjenligt at støtte/igangsætte forskellige aktiviteter.

Foreningsaktiviteter

For at opnå strukturerede rammer for elevernes aktiviteter om aftenen opfordres eleverne til at danne en række "foreninger" inden for forskellige interesseområder, fx badminton, volley, basket, massage, håndarbejde, teater og gøgl, video, bordtennis, men kun elevernes fantasi sætter grænser.

Den enkelte forening fastlægger regler og mødetidspunkter for foreningen.

Samtidig opnår eleverne en erfaring med foreningsstruktur.

Aftensamling

Flere aftener om ugen samles eleverne i foredragssalen, hvor der synges et par sange, afvikles et mindre indslag (af lærere eller elever) og evt. gives nogle få beskeder. Formålet med aftensamlingen er at give eleverne mulighed for at slutte dagen af i fællesskab.

Pædagogiske mål og overvejelser i forbindelse med måltider

Bordfællesskabet eller måltidsfællesskabet er kulturelt set af de mest betydningsfulde fællesskaber mennesker indgår i, når det handler om kulturel prægning og indøvelser af

normer og værdier. Det er en kendsgerning, at det netop ofte er omkring spisebordet, at vi bliver sociale væsener og udvikler vores etiske dømmekraft.

Derfor er det også vigtigt, at man på en efterskole har gjort sig overvejelser over værdien af måltidsfællesskabet og de pædagogiske muligheder omkring spisebordet.

Der er seks måltider i løbet af dagen, kun de to af dem er forbundet med forpligtende sociale relationer til kontaktgruppen. Ved de øvrige måltider kan eleverne selv vælge, hvem de vil spise sammen med. Formålet med samværet omkring vores måltider på Frijsenborg Efterskole er – ud over det helt indlysende at få et sundt og velsmagende måltid – at bidrage til elevernes sociale udvikling og opbygning af normer omkring det samvær, som vi finder, måltidet skal underbygge.

Måltiderne skal understøtte, at eleverne udvikler respekt for maden, for arbejdet bag og gennem måltidet får øget bevidsthed om, hvad der giver et måltid kvalitet, såvel ernæringsmæssigt som æstetisk og socialt.

Det betyder, at

- eleverne under måltider samtaler om maden, og de afprøver ny og anderledes, mad som de behandler respektfuldt
- eleverne lærer at dele maden, tage ansvar for, at måltidet bliver rart ved at vise hensyn til hinanden og føre en afdæmpet samtale i respekt for alle
- hovedmåltidet præsenteres af en elev, der har været med til at tilberede maden
- måltiderne afsluttes ved, at hjemmelæreren – samt andre, der ønsker at give fælles besked, går til mikrofonen og giver besked, og at den sidste i rækken opfordrer til at samle ind og siger velbekomme.

Weekender

Langtidsplanlagte weekender

I løbet af skoleåret vil der være en række skoleweekender, hvor eleverne skal blive på skolen. Indholdet i disse weekender vil veksle mellem boglige fag, linjefag og arrangementer af forskellig art fx forældreweekend og efterskolernes dag.

Desuden vil der være weekender, som på forhånd er planlagt og påført årsplanen som fx frilufttur. De elever, som bliver på skolen i en sådan weekend, skal deltage i det samlede program.

Korttidsplanlagte weekender

Andre weekender bliver først planlagt ugen før. Eleverne bliver orienteret om aktiviteterne og tilmelder sig mandagen før. Nogle af aktiviteterne vil være obligatoriske at deltage i, hvis eleven vælger at blive. Andre aktiviteter vil være valgfrie.

Aktiviteterne kan bestå af:

- Boldspil
- Fotosafari
- Kreativt værksted
- Temafest fx bryllup
- International dag og aften
- Massage, wellness
- Besøg i svømmehal
- Gåtur i naturen m.v.

Lejrskoler, ekskursioner og udflugter

Lejrture

I løbet af de første måneder afholder vi en frivillig friluftstur i en weekend og evt. også en forårstur. Derudover tager vi på en kort lejr tur i skoleårets sidste uge.

Gennem primitiv lejraktivitet er det målet at opnå større kendskab til hinanden og dermed opnå social tryghed; desuden at eleverne har mulighed for at rykke deres grænser ved de udfordringer, friluftslivet må give og derudover give eleverne fælles naturoplevelser.

Formål

Opbygge fællesaktiviteter og -oplevelser, der danner grobund for sociale erfaringer, fysiske udfordringer og naturoplevelser.

Idrætsarrangementer, samarbejde med andre skoler, teaterbesøg m.v.

I løbet af skoleåret deltager eleverne i idræts- og sportsstævner, besøger andre eller modtager besøg fra andre efterskoler. Desuden arrangeres fx et teaterbesøg og en række mindre ekskursioner.

Skolestartens introperiode

Formålet med at vi i forbindelse med skolestarten i august afsætter ca. 2 uger til en introperiode er, at eleverne:

- lærer hinanden at kende; hvem er hvem, hvor kommer de forskellige elever fra, hvad interesserer de enkelte sig for, etc.

- lærer personalet at kende; hvilke funktioner har pedel, køkkenpersonale, handicap/rengøring/lærere/sekretær – hvor møder man hvem, hvornår, etc.
- fornemmer og forstår tonen og ånden på stedet (vores regler); hvilken forventning har vi til fremmøde, morgenmotion, ro i spisesal, foredragssal – hvad er et husmøde, en blive-weekend, etc.
- bliver introduceret til de begreber, vi driver skolen efter; hvad er tillid for os, hvad er fællesskab for os, hvordan ønsker vi, at vi taler med hinanden, hvem har ansvaret for, at hverdagen fungerer, etc.
- bliver introduceret til undervisning, linjefag, periodefag, fortælle timer, sangtimer m.v.; hvilke valg skal træffes om valgfag, hvilke forventninger har vi til deltagelse i undervisningen, hvad er indholdet i de forskellige fag, etc.
- får sat fokus på deres ambitioner og mål for opholdet – personligt, socialt og fagligt; således udfylder de evalueringssiden, hvor de beskriver dem selv, deres forventninger til opholdet, deres holdning til, hvordan et fællesskab fungerer godt og endelig, hvordan de kan bidrage til dette.
- bliver introduceret til problematikken ved at have høretab eller et handicap (få en indledende forståelse og indføring i disse elevers vilkår); generel gennemgang af problematikken for dele af vores elevgruppe, herunder hvilke hjælpemidler skolen har (mikrofon, teleslynge, elevator), etc.
- bliver introduceret til skolens kostpolitik; hvorfor spiser vi seks gange dagligt, hvad spiser vi – og hvad forsøger vi at undgå, hvordan er arbejdsgangen i køkkenet, etc.
- finder ud af, hvor de er landet i Danmark; Hammel og omegn, hvor er lægen, hvor er indkøbsmulighederne, hvor er Frijsenborg, cykelmuligheder, etc.

Norgestur

Skolen rejser til Norge i ni dage, hvor eleverne oplever storslået natur og en norsk vinter med sne, kulde og mørke. Skolens værdigrundlag og fokus på bæredygtighed er også her fundamentet for planlægning og gennemførelse af turen.

Formål

- Eleverne skal i Norge opleve den norske natur, få kendskab til nordiske friluftaktiviteter og lære at løb på langrendsski. Elever, der ikke mestrer den disciplin, vil få andre udfordringer og muligheder, der skal bidrage til særlige naturoplevelser. Eleverne skal udvikle forståelse for de fælles sproglige, historiske, kulturelle og geografiske forhold og bånd, der eksisterer mellem Danmark og Norge.
- Eleverne skal gennem aktiviteter i fjeldet, på ture i lavlandet og omkring Johnsgård have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udforske naturen, egne og fællesskabets

muligheder. Ligeledes vil eleverne opleve vigtigheden og ansvaret i at passe på den natur, vi har – set i et større bæredygtigt og klimamæssigt perspektiv.

- Eleverne skal have erfaringer med at samarbejde og lære i et aktivt fællesskab. De skal udvikle forudsætninger for at tage ansvar for sig selv og hinanden i naturen, under rejsen og i det fælles hytteliv og skal udvikle tro på egne evner til at klare sig i ukendte situationer, der både fordrer evne til at vurdere situationer og handlekraft.

Før turen

I undervisningen vil der i perioden op til afrejse sættes fokus på Norge. I fortælle timer, sangtimer og faglig undervisning vil fagligt indhold vægte Norge og norsk kultur fx norske sange, tekster, eventyr, film, geografi, klima, økonomi, politik, Norges position under 2. verdenskrig, Norges økonomi, herunder oliens og fiskeriet betydning samt Norges position i internationale organiseringer som NATO og EU.

Turen planlægges sammen med eleverne. Hyttegrupperne skal planlægge og gennemføre en række opgaver i fællesskab. De skal fordele en række praktiske opgaver, og de skal fungere sammen i de 7 dage, hvor de bor sammen i en lille hytte.

Hver hytte har tilknyttet en hyttelærer, der sammen med eleverne laver kostplan, køber ind og forbereder hyttens mad til hele turen. Indkøb af mad giver mulighed for, at eleverne kan forholde sig konkret til bæredygtighed, sundhed og økonomi.

Hyttelæreren holder 4-5 møder med hytteeleverne inden afrejsen. Her gennemgår hyttelæreren en række praktiske og sociale opgaver.

Turens dannelsesmæssige og pædagogiske potentiale

Når eleverne er i andre rammer, stilles de over for nye udfordringer. Det forpligtende fællesskab, hvor hver enkelt gerne skal opleve at være en del af noget, der er større end dem selv, er også her helt centralt – det er et af årets højdepunkter.

At vise tillid, at være forpligtet og vise respekt for andre giver ny mening, når man står på toppen af et fjeld, og en kammerat er træt og afkræftet, når man møder storm, og knapt kan finde spor – eller når naturens storslåethed opdages af en flok teenagere, der ellers kan have nok i sig selv. De pædagogiske muligheder i friluftsliv er ganske enkelt kæmpestore.

Turens praktiske udformning

Når vi er kommet til Norge, arrangeres der hver dag langrendsture på alle niveauer. Vi laver skiskole de første dage, senere bygges der gradvist oven på elevernes færdigheder. Turene stiller eleverne over for forskellige udfordringer både faglige, fysiske og sociale.

Eleverne kommer i situationer, hvor de er helt afhængige af at kunne kombinere disse kompetencer. Skolen optager hvert år en række elever med fysiske handicap, og ligesom i skolens øvrige undervisning tænkes disse elever ind i aktiv fysisk deltagelse i turen. Vi har et mangeårigt samarbejde med Johnsgård, som rejsemålet går til, og vi har i fællesskab udviklet mange gode og alsidige aktiviteter for alle vores elever.

På turen vil eleverne opleve nye potentialer hos sig selv og i det fællesskab, de er en del af. De vil lære de voksne og kammeraterne at kende på nye måder ved at se hinanden i nye situationer. Vi lægger vægt på, at skolen afspejler hele samfundet, det har betydning i elevflokket, og det har betydning i medarbejdergruppen. Derfor værdsætter vi, at hele medarbejdergruppen er bredt repræsenteret på Norgesturen. Eleverne har mulighed for at lære hinanden og medarbejderne at kende på nye måder, hvilket vi anser for værdifuldt i forhold til elevernes personlige udvikling.

Køkkenarbejde

Formål

Undervisningen i køkken og kost skal knyttes til skolens kost- og sundhedspolitik, der også indebærer, at skolen er røgfri, at eleverne dagligt motionerer, og at miljømæssige forhold medtænkes i dagligdagen. Derudover står eleverne for en del af skolens daglige rengøring.

Formålet med elevernes deltagelse i skolens køkken er, at:

- eleverne opnår indsigt i og viden om betydningen af sund kost samt færdigheder i at tilberede sund kost
- eleverne opnår færdigheder i og respekt for køkkenarbejde og rengøring
- eleverne får styrket deres sanser og oplever glæden ved det fælles køkkenarbejde og ved at tilberede varieret, indbydende og velsmagende mad
- der spises sund og velsmagende mad
- skolen er ren og ordentlig

Undervisningen i skolens køkken skal lede frem mod, at eleverne:

- kan håndtere de produkter, der anvendes i køkkenet korrekt i forhold til hygiejne, smag og kvalitet
- får indsigt i ansvar og normer i forhold til arbejdsmiljø og madhygiejne
- får indsigt i og lærer at samarbejde om løsning af de opgaver, som køkkenet har på skolen
- kan følge skriftlige anvisninger på arbejdsopgaver i et køkken både i forhold til rengøring og madlavning
- tager stilling til egne behov og ønsker i hverdagen og de faktorer, der påvirker deres valg

- kan forholde sig til ressourceanvendelse i husholdningen og har kendskab samt viden om anvendelse af forskellige rengørings- og vaskemidler.

Formålet med skolens undervisning i kost og sundhed er, at eleverne opnår indsigt i og viden om kostens sammensætning og dens betydning for sundhed, velbefindende, læring og miljø.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne:

- får viden om sunde råvarer
- får viden om kostens sammensætning
- får indsigt i skolens kost- og sundhedspolitik
- bliver i stand til at tage stilling og forholde sig kritisk til forskellige interesser bag fødevarer, medicin, stimulanser (slik og alkohol)

Skole/hjem-samarbejde

I selvevalueringerne, vi løbende modtager, er den helt overordnede melding en usædvanlig høj grad af tilfredshed i forhold til: engagementet fra skolen/medarbejderne – informationen – udbyttet såvel fagligt som socialt samt ikke mindst graden af, hvorledes vi inkluderer elever, der har haft et svært grundskoleforløb.

Formål for skolens forældresamarbejde

Elevernes trivsel og udviklingsmuligheder styrkes ved forældrenes interesse og aktive medvirken i efterskolelivet – såvel den faglige som den sociale del.

1: Derfor prioriteres dialogen, forventningsafstemningen og den gensidige forventning forud for skolestarten.

Dette betyder i praksis:

- En drøftelse om som forældre at kunne "*give slip*" i forhold til at lade de unge tage et større ansvar
- At kontaktlæreren på nye elevers dag forud for skolestarten sidder sammen med sin kommende kontaktgruppe og deres forældre, ligesom der er mulighed for et kortere kontaktgruppemøde. Mødet kan indeholde en række praktiske punkter, og eleven får første forpligtende kontakt til kommende lærer og kammerater
- At der åbnes op for, at man ikke skal holde sig tilbage med spørgsmål og eller overvejelser i forbindelse med den kommende elevs skolestart – det være sig i form af kontakt til læreren eller efterskolen

2: Derfor skal forældre og skole være gensidigt informeret i forhold til elevens baggrund og om hverdagens begivenheder undervejs i skoleforløbet.

Dette betyder i praksis:

- At der første skoledag vil være et kortere kontaktgruppemøde. Mødet har dels et praktisk sigte og dels til hensigt at skabe kontakt mellem skolen og hjemmet
- At forældrene på første skoledag får mulighed for at indgå i dialog med andre forældre om relevante "*efterskole-problemstillinger*"
- At skolens hjemmeside er aktuel og informativ
- At der regelmæssigt (ca. hver måned) udsendes nyhedsmails til orientering om livet på efterskolen
- At forældrene efter ca. en måneds ophold inviteres til et døgn's ophold på skolen, hvor efterskoleformen afprøves på egen krop, samt muligheden for dialog mellem skole og hjem kan udbygges. I forbindelse med "*forældredøgnet*" præsenteres forældrene for de forskellige lærere, der underviser på diverse stamhold.

3: Derfor er målet, at eleven bevidstgøres om egne muligheder, således at eleven gives mulighed for aktivt at handle og selvstændiggøre sig i samarbejde med skole og forældre undervejs i skoleforløbet.

Dette betyder i praksis:

- At kontaktlæreren gerne modtager elevplaner udarbejdet på tidligere skole i forbindelse med skolestart
- At elever og forældre i november og igen i februar inviteres til personlig samtale på skolen, hvor eleven, i samarbejde med kontaktlæreren, redegør for social og faglig udvikling, egne forventninger samt strategi
- Hvis forældre og/eller kontaktlærer skønner, at der er behov for at møde enkelte faglærere, er det kontaktlæreren, der bedømmer om dette behov kan dækkes gennem en mail, en telefonsamtale – eller om det er relevant at lægge samtalen således, at den pågældende faglærer kan deltage
- At der kan være individuelle behov for flere samtaler.

4: Derfor skal eleven efter afsluttet ophold på Frijsenborg Efterskole stå så stærkt som muligt i forhold til start og gennemførelse af den efterfølgende ungdomsuddannelse.

Dette betyder i praksis:

- At vejledningsaspektet er en del af samtalen såvel i efteråret, hvor der er brobygning, som i foråret, hvor elevens faglige situation og uddannelsesvalg er i fokus

- At relevant information fra skolens vejledere formidles løbende (se vejledningsbeskrivelsen).

Elevdeltagelse i kursusaktiviteten "CAMP"

Dele af elevgruppen vil blive inddraget i et præ-efterskolekursus, der afholdes over 2-3 døgn for børn og unge på 6.-8. klassetrin. Kurset inddrager skolens elever i planlægningen af perioden, hvor der skal være fagligt og socialt indhold, der bidrager til, at kursusedtagerne oplever fællesskabet, fagligheden og den kreative dimension gennem målrettede aktiviteter og projekter. Målet er, at tolkningen af efterskolens formål: *livsoplysning, folkelige oplysning og demokratisk dannelse*, der er kendetegnede for et ophold på Frijsenborg Efterskole, gennemsyrrer netop disse dage.

Elevgruppen bliver som instruktører og "lærere" gjort medansvarlige for planlægning, gennemførelse og evaluering af kurset – endvidere forudsættes det, at eleverne tilegner sig forståelsen af at indgå som rollemodeller for kursisterne.

Morgentur

Formålet med morgenmotion er følgende:

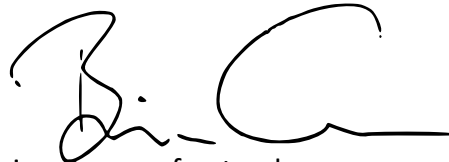
- indarbejdelse af gode livsvaner
- styrkelse af fællesskabet – her det non-verbale
- at gøre motion til en naturlig del af hverdagsrutinen
- at skabe afsæt for en start på dagen, der giver sult, lyst til bad og motiverende for den efterfølgende læringssituation.

På Frijsenborg Efterskole begynder alle hverdage med rituallet morgenmotion. At få en hverdag til at fungere kræver, at man får en god fælles start på dagen. Hver elevgang står op sammen og sikrer, at alle er kommet ud af fjerene og er raske og duelige til endnu en dag. Hver elevgang skal i samlet flok melde sig ved nattevagten klokken 6.50 ved hovedindgangen. Herefter skal eleverne ud på en mindre løberute på godt 1,5 km. Eleverne kan vågne helt og komme til sig selv, mens de løber i et tempo, der passer til den enkelte. Der er dermed også mulighed for at gå ruten. At eleverne får sig rørt i den friske morgenluft er godt for både krop og sjæl, og det er et godt fundament for endnu en begivenheds- og lærerig dag på Frijsenborg Efterskole.

Godkendelse af indholdsplanen

Fremvist for bestyrelsen 26. maj 2025

Revideret 8. september 2025.

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'B' followed by a horizontal line and a large 'C' shape.

Brian Ovesen, forstander